

Tijdschrift voor en door (oud-)marechaussees

Marechaussee Contact

1

2018

Marechaussee Contact
19e jaargang | nummer 1
Februari 2018

Marechaussee Contact is een uitgave van de Stichting Marechaussee Contact en verschijnt tweemaandelijks. Het wordt verspreid onder de begunstigers van deze stichting. De realisatie is in handen van de commissie Redactie MC en voorlichting.

Aan de inhoud wordt veel zorg besteed, echter noch de stichting noch de redactie aanvaardt enige aansprakelijkheid voor eventuele fouten en/of onvolkomenheden. Door derden aangeleverde inhoud geeft niet noodzakelijk de mening van de stichting of de redactie weer. Voor het overnemen van artikelen, gedeelten daarvan of foto's is toestemming van de redactie vereist. Na verkregen toestemming dient de bron en in voorkomend geval de naam van de auteur te worden vermeld.

Redactie

Martin Aalbers
Roel Bouwman (website)
Jan Gaasbeek
Willem Geense
Frans Meijer
Jack Vlaming
Henk Westland (eindredactie)

Aan dit nummer werkten verder mee:

Bart van Es
Willem Faber
Ger Hermeling
Christ Klep
Cees van Ingen

Contact

Weeshuiswal 9, 4116 BR Buren
t.a.v. Redactie Marechaussee Contact
0344-571256
redactie@marechausseecontact.nl

Vormgeving

Content Innovators BV, Zwolle / Den Haag

Druk

Bariet Ten Brink BV, Meppel

Wijzigen van adresgegevens

Zie pagina SMC-informatie bij begunstigersadministratie.

Kopij volgende uitgave

Voor het aanleveren van kopij graag eerst contact opnemen met de redactie. De deadline voor het inzenden van de kopij voor de volgende uitgave is 9 maart 2018.

3	Observaties
4	Agenda Activiteiten voor en door oud-marechaussees
5	Nestelpennen Actuele berichten over de KMar
6	Beroeps Een spin in het SMC-web
9	Veteranen 'Als een café zonder bier'?
12	Veteranen Diverse onderwerpen
14	1940-1945 Trein onder vuur
16	Dienstplichtigen Chardervjakk
19	Dienstplichtigen Plechtige uitvaart oprichter en erelid SRDM
20	Uitgelicht Koude Oorlog in Soesterberg
23	IKNG Militaire politiedienst te velde (deel 2)
26	Oorlogsdagboeken Hoe verder in Breda 1942-1943
28	SMC 10 jaar Historisch Depôt KMar
29	SMC Reünie beroepspeloton 67-6; Nuldelijnsbijeenkomst
30	Personalía
31	SMC-informatie

Foto omslag:
adjutant-onderofficier KMar Roel Gras

De eerste twee maanden van 2018 liggen al weer achter ons. Over enkele weken is onze eerste bijeenkomst in Buren en we hopen velen daar te mogen begroeten. Bij de rubriek agenda treft u de overige al geplande evenementen aan. Binnenkort hopen we ook meer informatie te kunnen geven over een in september te houden excursie.

In maart 2017 hebben we in Buren afscheid genomen van Roel Gras. In dit nummer brengen wij hem nog een keer over het voetlicht. Roel heeft dit dubbel en dwars verdiend. Hij heeft de functie van voorzitter van de commissie reünies en contactdagen ruim 21 jaar op voortreffelijke wijze vervuld.

Het Veteranen Instituut geeft tien keer per jaar het blad Checkpoint uit. Het septembernummer van 2017 was grotendeels gewijd aan de Koninklijke Marechaussee. Met toestemming van de redactie van Checkpoint hebben we het door de heer Christ Klep geschreven artikel 'Als een café zonder bier?' overgenomen. Hij heeft hierin heel treffend beschreven voor welke uitdagingen onze collega's zijn en worden gesteld. We willen daarom dit artikel ook bij onze niet-veteranen onder de aandacht brengen.

In 1989 waren we blij met de val van de Muur, de Koude Oorlog leek voorbij. Een periode van ontspanning brak aan en legers werden ingekrompen. De regering van de Verenigde Staten besloot in dat kader het in Soesterberg gelegerde 32nd Tactical Fighter Squadron naar het eigen land terug te halen. Vooral de collega's van het District KMar Utrecht hebben veel met de leden van dit squadron te maken gehad. In dit nummer licht Jan Gaasbeek deze samenwerking toe. Met name het NATO-statusverdrag en de minder bekende Aanvullende Overeenkomst bepaalden de bevoegdheden van zowel de Amerikanen als die van de Nederlandse autoriteiten. De overeenkomst maakte dat op verzoek van de Amerikaanse autoriteiten zelfs onderzoeken moesten worden uitgevoerd naar zaken die in ons Nederlandse strafrecht niet strafbaar waren gesteld. Dat leidde soms zelfs tot politieke spanningen, zoals in 1987 in de zaak van sergeant Jack Green. Betrokkene werd verdacht homoseksueel te zijn, dat in die tijd strafbaar was in de Amerikaanse strijdkrachten.

Het onderzoek naar mogelijk excessief geweld in het voormalige Nederlands-Indië begint op stoom te komen. De eerste terugkoppeling op de leden van de Maatschappelijke Klankbord Groep heeft plaatsgevonden. Het onderzoek begint in 1920, waardoor de Koloniale Staat en de Japanse bezetting (training voor een onafhankelijke Staat) zijn inbegrepen. Vooral nog lijkt de Indonesische overheid enigszins terughoudend te zijn met het openstellen van al haar archieven. Tijdens de terugkoppeling bleek dat er verschillend over de term 'technisch geweld' wordt gedacht. In ieder geval valt volgens de onderzoekers onder technisch geweld: artillerie, mortieren, zware mitrailleurs, boordgeschut van pantserwagens en tanks, het luchtwapen en scheepsgeschut. Ook het werpen van handgranaten uit vliegtuigen zou hier onder moeten vallen. Enkele vormen van infanteriegeweld, zoals het gebruik van vlammenwerpers, handgranaten en lichte

‘Is oorlog geen voortzetting van politiek met andere middelen?’

mitrailleurs vormen daarnaast een grijs gebied. Sommige onderzoekers menen echter dat het gebruik van alle mitrailleurs (ongeacht het kaliber) daartoe moet worden gerekend. Dat wijkt af van de huidige officiële NATO-definitie van zware wapens (kaliber groter dan 12,7 mm of .50). Een onderzoeker meende dat ook de Vickers mitrailleur (kaliber .303 / 7,92 mm) een zware mitrailleur was omdat er drie man nodig waren om deze in manlast over grotere afstanden te verplaatsen (dus zwaar in de betekenis van gewicht). Dit standpunt geeft nog eens aan hoe belangrijk een goede onderbouwing van de definitie is, gelet op de reikwijdte (de omvang, de objecten) van het onderzoek. Is bijvoorbeeld een pistoolmitrailleur (zoals de Stengun of de Thompson) ook een mitrailleur? Wat is dan nog het verschil met andere lichte infanterie(handvuur)wapens zoals pistool, geweer en karabijn? Is het verschil de dracht, enkel schot versus vuurstoot, het al dan niet door de schutter kunnen waarnemen van de tegenstander (non-discriminerend vuur)? Als dat onderscheid (in relatie tot het doel van het onderzoek) niet exact kan worden aangegeven, dan gaat het een zeer omvangrijke studie worden of, bij selectieve voorbeelden, een slecht wetenschappelijk product. Ik houd u van de voortgang op de hoogte.

In de rubriek 'Indië, Korea, Nieuw-Guinea' hebben we een tweede bijdrage van Willem Faber geplaatst. Hij schetst in zijn artikel voor welke – niet eerder tijdens de opleiding besproken – problemen men in Indië werd gesteld. Improviseren en naar eigen goeddunken handelen was vaak aan de orde.

Rest mij u veel leesplezier toe te wensen.

Jack Vlaming
brigade-generaal b.d.
voorzitter Stichting Marechaussee Contact

Woensdag 14 maart 2018

Reünie beroepslichting 1968-2

Dick Bruin en Ferry Veltman organiseren deze reünie voor de beroepslichting 68-2, B-School Eskadron. Op 13 maart 2018 is het 50 jaar geleden, dat 68-2 opkwam.

Locatie: Koning Willem III-kazerne, Apeldoorn

Contact: Dick Bruin | tjpbuin1949@kpnmail.nl

Donderdag 22 maart 2018

SMC-contactmiddag Buren

De eerste contactmiddag van het jaar voor alle SMC-begunstigers is weer in het Marechausseemuseum. Aanvang 14.00 uur, kosten € 15,00 p.p. inclusief buffet. Niet-begunstigers zijn ook van harte welkom, zij betalen € 25,00 p.p. Tijdens deze contactmiddag zal tevens de Algemene Ledenvergadering van de Reünievereniging Marechaussee Contact (RVMC) worden gehouden.

Aanmelden door overmaking van het verschuldigde bedrag op rekeningnummer NL22 INGB 0007 5300 25, t.n.v. Reünievereniging Marechaussee Contact te Eindhoven o.v.v. Buren. De bedragen dienen uiterlijk 15 maart 2018 te zijn bijgeschreven. Indien u dieetwensen heeft, graag dit bij de aanmelding vermelden.

Locatie: Dependance Marechausseemuseum, Buren

Contact: Gerrit Reloe | 06-30989598 |

reuniecommissie@marechausseecontact.nl

Vrijdag 23 maart 2018

Reünie beroepslichting 1973-2

Albert de Wit en Johan Hartman nodigen hun lichtingsgenoten van 1973-2 uit voor een reünie op het OTCKMar te Apeldoorn. Bijeenkomst van 10.30 tot 15.00 uur, ontvangst vanaf 10.00 uur. De reünie is in principe zonder partner en kost € 15,00 p.p. (lunch en koffie/thee inbegrepen). Begeleiding gewenst? Laat het de organisatoren weten. Bij deelname het bedrag overmaken op rekeningnummer NL48 RABO 0139 1332 75 t.n.v. A.H. de Wit o.v.v. Reünie 1973-2.

Locatie: Koning Willem III-kazerne, Apeldoorn

Contact: Albert de Wit | adewit1@kpnplanet.nl

Johan Hartman | johan.hartman@outlook.com

Maandag 16 april 2018

Vriendendag Marechausseemuseum

Presentatie brochure nr. 51 'Leven en werken op de Limburgse brigades 1884-1894' door Michael van der Zee. De uitnodigingen worden verzorgd door de museumdirecteur (o.a. de donateurs van deze brochure krijgen een uitnodiging).

Locatie: Dependance Marechausseemuseum, Buren

Woensdag 25 april 2018

Bezoek DAF Museum Eindhoven

SMC organiseert een bezoek aan het DAF Museum te Eindhoven inclusief een lunch. Voor meer informatie over het museum, zie www.dafmuseum.nl.

Programma:

10.00 – 11.00 uur: aankomst en ontvangst in het 'Daffetaria' van het museum met koffie/thee en gebak;

11.00 – 12.30 uur: rondleiding in groepen door het museum met een deskundige gids;

12.30 – 13.30 uur: lunch op het 'Dorpsplein';

13.30 uur tot einde: museumbezoek op eigen gelegenheid.

De kosten voor dit bezoek zijn voor begunstigers met partner/begeleider € 17,50 p.p., voor niet-begunstigers € 27,50 p.p. Aanmelden door overmaking van het verschuldigde bedrag op NL22 INGB 0007 5300 25 t.n.v. Reünievereniging Marechaussee Contact te Eindhoven o.v.v. DAF-museum. Graag uw adres vermelden. De bedragen dienen uiterlijk 18 april te zijn bijgeschreven i.v.m. het bestellen van de catering.

Locatie: DAF Museum, Tongelresestraat 27, 5613 DA Eindhoven

Contact: Gerrit Reloe | 06-30989598 |

reuniecommissie@marechausseecontact.nl

Woensdag 23 mei 2018

SMC-contactmiddag Badhoevedorp

De contactmiddag op de Koningin Máximakazerne te Badhoevedorp wordt georganiseerd voor alle SMC-begunstigers met partner/begeleider. Aanvang 13.30 uur, kosten € 15,00 p.p. inclusief Indische rijsttafel. Niet-begunstigers zijn ook van harte welkom, zij betalen € 25,00 p.p. Aanmelden door overmaking van het verschuldigde bedrag op rekeningnummer NL22 INGB 0007 5300 25 t.n.v. Reünievereniging Marechaussee Contact te Eindhoven o.v.v. Badhoevedorp. De bedragen dienen uiterlijk 16 mei te zijn bijgeschreven. Indien u dieetwensen heeft, graag dit bij de aanmelding vermelden.

Locatie: Koningin Maximakazerne, Sloterweg 400, 1171 VK Badhoevedorp.

Contact: Gerrit Reloe | 06-30989598 |

reuniecommissie@marechausseecontact.nl

Donderdag 28 juni 2018

SMC-reünie Boerma-Plaizier / MPIII

Nadere informatie volgt in MC 2018-2

Donderdag 11 oktober 2018

Reünie beroepslichting 1973-4

Deze lichting kwam al tweemaal voor een reünie bij elkaar; op 11 oktober 2018 voor de derde keer, 45 jaar na opkomst.

Locatie: Dependance Marechausseemuseum, Buren

Contact: Willem Rengelink | 06-23511466 |

jwregelink@icloud.com

Wekelijks plaatst SMC oproepen en actuele informatie over reünies in haar zondagse e-mailnieuwsbrief.

Ontvangt u nog geen nieuwsbrief? Geef uw e-mailadres door aan redactie@marechausseecontact.nl!

Meer toezicht op kleine vliegvelden

De Koninklijke Marechaussee pleit voor meer toezicht van de overheid op kleine vliegvelden. De elf kleine luchthavens van Nederland, zoals Budel, Teuge en Hoogeveen, zouden nu makkelijk door criminelen te gebruiken zijn voor bijvoorbeeld mensensmokkel en drugshandel.

bleek vorig jaar juli op Teuge bij Apeldoorn, waar werd geprobeerd om elf Albanese volwassenen en drie kinderen naar Engeland te smokkelen. Ook werd daar zestig kilo heroïne onderschept die vanuit Engeland onderweg was naar Duitsland.

De voorzitter van de Nederlandse Vereniging van

Een woordvoerder van de marechaussee zegt in Trouw dat de controle op de kleine vliegvelden te wensen overlaat: 'Door het niet standaard aanwezig zijn van de overheidsdiensten is de aard en de omvang van de criminaliteit lastig vast te stellen.' De marechaussee zou ook graag zien dat piloten verplicht worden de gegevens van passagiers en bemanningen op vluchten vanaf de kleine luchthavens door te geven. Voor vluchten van en naar landen binnen het

Schengen-gebied is dat nu nog vrijwillig.

Een anonieme medewerker van een kleine luchthaven zegt in Trouw dat er op deze vliegvelden veel onopgemerkt blijft, zeker als de beheerder na zonsopgang vertrokken is. 'Er zijn hekken, maar je kunt zo het poortje opendoen. Wat er 's nachts gebeurt zien we niet. We weten niet wat er in de hangars wordt gedaan.' Dat er criminelen op kleine vliegvelden actief kunnen zijn,

Luchthavens merkt op dat overheidsinstanties zelf verantwoordelijk zijn voor de controles. De marechaussee controleert personen aan de grens; de douane controleert de goederen. De gegevens van bemanningen en passagiers worden standaard doorgegeven voor vluchten van en naar landen buiten het Schengen-verdrag. Landen binnen dat gebied worden niet gecontroleerd, 'net zoals je ook niet wordt gecontroleerd op de boot naar Texel.'

Seamless flow op Schiphol

Minder wachtrijen op Schiphol? Passagiers die niet voortdurend hun paspoort of boardingcard tevoorschijn hoeven te toveren? De Koninklijke Marechaussee is een van de partijen die deelneemt aan een nieuw systeem om het gehele passagiersproces van check-in tot boarding tot een gestroomlijnd geheel te maken. Het verder vergroten van de veiligheid en de doorstroming is de inzet. Testfasen van het project lopen al en worden in de loop van 2018 uitgebreid.

Hoe werkt het in de toekomst? Reizigers die deel willen nemen aan het zogeheten Seamless Flow-systeem melden zich in de vertrekhal bij een registratiezuil, nog voordat ze hun bagage afgeven bij de luchtvaartmaatschappij. De zuil scant hun gezicht, boardingcard en paspoort, stelt de identiteit vast en haalt de vluchtgegevens binnen. Deze info wordt meteen doorgestuurd naar onder meer de KMar en de luchtvaartmaatschappij. Bij iedere stap in het reizigersproces, van het afgeven van de bagage tot aan het

(vlnr) 1: De registratiezuil scant het gezicht en paspoort van de reiziger. 2: Meerdere registratiezuilen bijeen. 3: Bij iedere stap in het reizigersproces wordt de passagier herkend met een camera

instappen van het vliegtuig, wordt de passagier in de toekomst herkend met een camera. Die scant het gezicht van de passagier al op enkele meters afstand en maakt de match met de eerder opgeslagen foto. Dit betekent dat reizigers bijvoorbeeld niet meer hun paspoort bij de luchtvaartmaatschappij hoeven te tonen of hun boardingcard bij de security. Alleen bij bijzonderheden is dat nog nodig.

Wat betekent dit voor het KMar-optreden? De KMar beschikt zo eerder over de passagiersgegevens: al bij de registratiezuil in plaats van pas bij de grensbalie. En de KMar blijft over deze data

beschikken tot de passagier vertrekt en is zo in staat om op elk gewenst moment in het reizigersproces in te grijpen. De grensdoorlaatposten worden naar verwachting anders ingericht. Momenteel zijn er geautomatiseerde grenspassages en balies voor handmatige controles, maar dit zal mogelijk veranderen. In de toekomst zou het gros van de reizigers een grensbewakingszone in en uitlopen via de automatische poortjes. Alleen reizigers die nog een afhandeling behoeven worden dan naar de handmatige balie van de KMar verwezen, terwijl de overige reizigers ongehinderd de grens kunnen passeren.

Spin in het SMC-web

Roel Gras is vanaf 1995 tot 2016 lid van het Algemeen Bestuur van SMC. In die periode heeft hij met hart en ziel meer dan 130 bijeenkomsten georganiseerd waar veel begunstigers en andere genodigden met plezier aan deelnemen. Roel vervult voor de achterban van SMC een belangrijke rol en is al die jaren een klankbord voor velen. Men weet hem te vinden voor een praatje, het afblazen van stoom of het inwinnen van advies. In november 2016 besluit hij met enige tegenzin te stoppen met het werk voor SMC. Maar vertrekken met stille trom is er niet bij en op 23 maart 2017 is van hem in Buren afscheid genomen. Ook de redactie tilt Roel nog een keer verdiend op het podium. | Door: Jan Gaasbeek

1960, Mourmelon (F)

Dienstplicht

Als dienstplichtig huzaar wordt Roel op 4 februari 1960 ingelijfd bij het Opleidingscentrum Cavalerie in Amersfoort en na zes maanden geplaatst bij 102 Verkenningbataljon in Legerplaats 't Harde. Met 102 neemt hij direct deel aan een schietserie in Hohne (D) om vandaar rechtstreeks naar La Courtine (F) te gaan. In november 1960 komen ze terug in 't Harde en worden opgevangen door het Materieel Inspectie Orgaan (MIO). In plaats van rust en slapen wordt per kamer eerst geleid onderhoud uitgevoerd op PSU en daarna op tanks, half-tracks en overig rijdend materieel. Weekendverlof is puur willekeur. De eskadronscommandant

inspecteert de ene keer op haar lengte en dan weer op het gepoetste koper. De uitkomsten variëren van licht arrest tot prestatieverlof.

In de Telegraaf staat een advertentie waarin 'Flinke jongemannen met gevoel voor verantwoordelijkheid worden gezocht voor de Koninklijke Marechaussee'. Na overleg met zijn pelotonscommandant, een luitenant, meldt Roel zich aan en maakt bij de Brigade Utrecht enkele testen. Zijn pelotonscommandant zegt Roel toe, dat wanneer hij wordt aangenomen, hij hem persoonlijk naar Apeldoorn zal brengen.

Opleiding KMar

Roel wordt aangenomen en moet zich op 7 februari 1961 melden in de Koning Willem III-kazerne te Apeldoorn. Zijn luitenant houdt woord en brengt hem per jeep weg. Roel meldt zich in het stafgebouw bij een adjudant. De luitenant wordt gevraagd in het bureau te komen. Roel moet op de gang wachten. Na vertrek van de luitenant krijgt hij van de adjudant te horen 'hoe hij het in zijn hoofd had gehaald zich te laten brengen door een officier.' De toon was gezet! Roel wordt ingedeeld bij het B-School Eskadron en kan direct beginnen met de wettenstudie omdat hij de militaire vor-

1972, Brigade Stolzenau (D), bezoek van CKMAR genm Amelink

ming al heeft doorlopen. Roel: 'De collegialiteit was niet datgene wat ik gewend was met mijn dienstplichtige maten. Ik voelde mij soms verlaten en kreeg spijt van mijn keuze. Ik vond ook dat de werkelijkheid niet overeenkwam met de advertentie. Mijn stemming werd er niet beter op toen op een avond een wachtmeester op de legeringskamer kwam en mijn naam riep. Nadat ik mij bekend had gemaakt, gaf hij mij een papier met de mededeling: "alsjeblijft, tekenen!". Nadat ik om uitleg had gevraagd, werd me gezegd: "Als je niet tekent, wordt jij geen onderofficier." Ik weigerde en later bleek het te gaan om het lidmaatschap van de Marechaussee Vereniging.'

Plaatsingen

Bij de wachtbrigade Clingendael wordt Roel onder andere belast met bewaking van de toenmalige legertentoonstelling 'Paraat'. Schuilend in een combi vanwege het zeer slechte weer wordt hij met drie andere marechaussees betrappt door een oudere wachtmeester. Hen wordt de krijgsraad in het vooruitzicht gesteld wegens: 'op post of uitkijk gesteld deze eigendunkelijk verlaten'. Een militair misdrijf, maar een dagvaarding heeft Roel nooit bereikt.

In 1962 bij de Brigade Amsterdam aan het Robert Kochplantsoen wordt Roel tewerkgesteld in de, ongetwijfeld bij velen bekende, Informatiepost in de Nieuwe Doelenstraat. Er worden diensten verricht voor De Nederlandsche Bank en buitenlandse militairen zoals Amerikanen met verlof uit Duitsland en de bemanningen van bezoekende vlooteenheden. Patrouillegang samen met de Amerikaanse MP en toezicht op georganiseerde dansavonden voor de zeelui. Vrouwelijk personeel van instellingen en grote bedrijven worden uitgenodigd en de KMar, waaronder Roel met witte MP-helm op, is in de zaal aanwezig ter handhaving van de orde.

Roel, inmiddels getrouwd met de enige en echte Bep, wordt in 1963 vader van dochter Marja. In 1965 gaat hij naar de wachtmeester-cursus met daarin het beruchte KCT-gedeelte in Roosendaal dat echter niet wordt afgemaakt in

verband met bijstandsverlening in Amsterdam. Na een jaar als wachtmeester bij de Brigade Den Haag keert hij naar de Brigade Amsterdam terug. Het gezin Gras wordt uitgebreid met dochter Jolanda, geboren zoals een liedje zegt: 'Op een zaaltje in het WG'. [Redactie: Tol Hansse, 'Big city'] Er is een grotere woning nodig en dat wordt een dienstwoning in Badhoevedorp.

Op zijn verzoek wordt Roel in 1970 geplaatst bij de 5e Groep Geleide Wapens en verhuist met zijn gezin naar Stolzenau. Naast zijn werk als marechaussee is hij regelmatig in het (Duits/Nederlands) verenigingsleven te vinden. De tijd vliegt voorbij en in 1975 keren ze terug naar Nederland. Roel wordt geplaatst bij de Brigade Bussum en vervolgens bij de districtsrecherchegroep Noord-Holland. Hij gaat ook nog naar Aruba om in de marinekazerne Savaneta onderzoek te doen naar de vermissing van springstoffen (blijken gebruikt te zijn bij het vissen). In 1979 volgt Roel de opperwachtmeester-cursus. Een uitzending naar Libanon gaat niet door omdat veel onderzoeken moeten worden afgewerkt. Door gezondheidsproblemen moet hij in 1982 de politiedienst verlaten en gaat naar de Personeelsvoorziening KMar. Verwerken van onder andere aanmeldingen van sollicitanten en voorlichting geven op scholen wordt zijn taak. Ook bezoekt hij banenmarkten en huishoudbeurzen, speciaal voor het aantrekken van vrouwelijke sollicitanten.

Functioneel leeftijdsontslag

Op 1 december 1995 gaat hij als adjudant met flo. De afscheidsreceptie is bij de Brigade Soestdijk. Veel genodigden, collega's, militairen en burgers, vertegenwoordigers van scholen en arbeidsbureaus en dergelijke geven gehoor aan de uitnodiging. Het is dan ook 'een drukte van jewelste'. Roel: 'Ik kon niet bevroe-

1962, Amsterdam, erepost (Roel links) bij 25-jarig huwelijk koningin Juliana en prins Bernhard

2008, Bronbeek, reünie herdenking Boerma-Plaazier-MPIII, (vlnr) Jack Vlaming, Roel Gras, CKMAR Dick van Putten

den dat na een korte periode van rust veel werk op mij af zou komen namelijk het werk voor SMC.'

SMC

Roel – pas sinds april 1995 begunstiger van SMC – wordt op verzoek van de toenmalige secretaris wijlen Rens Fillerup, in augustus 1995 secretaris van de commissie herdenkingen, contactdagen en reünies van SMC. Ook gaat hij werk doen voor de commissie werving. Voor het houden van contactdagen wordt de Reüniecommissie in het leven geroepen en vanaf 1988 worden jaarlijks contactbijeenkomsten gehouden. Een bijzondere plaats wordt daarbij ingenomen door de Brigade Amsterdam, later ook Badhoevedorp en de POR (Personeel Ontspanningsruimte) van het District KMar Schiphol. Deze bijeenkomst is aanvankelijk bedoeld voor personeel van de Brigade Amsterdam, maar later uitgebreid met het personeel behorende tot District KMar Noord-Holland en weer later voor alle SMC-begunstigers. De goed be-

zochte bijeenkomsten in de Koningin Máximakazerne zijn daar een voortzetting van. Roel wordt ook SMC-vertegenwoordiger in het Veteranenplatform. De werkzaamheden zijn divers waaraan later ook nog wordt toegevoegd de 'Regeling Reüniefaciliteiten Veteranen en Postactieven', met bijbehorende uitvoeringsbepalingen. Roel neemt ook een tijd de omvangrijke organisatie voor het bevrijdingsdefilé Wageningen voor zijn rekening, de laatste jaren weer overgenomen door Erik Boom. Als in 1998 de KMar een zelfstandig krijgsmachtdeel wordt, moeten binnen het Veteranen Instituut alle naar Nederlands-Indië uitgezonden marechaussees die daar als KL-militair geboekt staan, worden overgeboekt. Samen met Arie van Veen wordt deze klus uitgevoerd. Op 22 september 2000 vindt in Apeldoorn de eerste Veteranendag KMar plaats. Ook SMC is bij de organisatie betrokken en onder Roels leiding wordt dat opgepakt. In 2005 is de eerste Nationale Veteranendag die Roel wat betreft de vertegenwoordiging van SMC deze keer ook voor zijn rekening neemt.

Spin in het web

Er kan geen SMC-bijeenkomst zijn of Roel is er vanwege zijn functie(s) als 'een spin in het web' bij betrokken. Niemand kan en wil om hem heen. Het eerbetoon aan Z.K.H. Prins Bernhard ter gelegenheid van zijn negentigste verjaardag waarbij ook een doelgroep binnen SMC in de gelegenheid wordt gesteld daarbij aanwezig te zijn, wordt geregeld door de herdenkingscommissie. Sinds jaren worden jaarlijks door de reüniecommissie onder Roels leiding twee belangrijke reünies georganiseerd: de reünie/herdenking Boerma-Plaazier-MPIII en de Algemene Reünie SMC in Harskamp. Naast Boerma-Plaazier-MPIII bestaat ook de Sumatra Reünie, die later wordt geïntegreerd in eerstgenoemde reünie.

Veel activiteiten, herdenkingen en arrangementen van SMC zijn op militaire (marechaussee)locaties, maar ook elders. Allemaal onder de bezielende leiding van Roel, teveel om op te noemen. Toch om een indruk te geven: begrafenis van

2008, Koninklijke onderscheiding, Roel en Bep Gras, staand: (vlnr) Jaap Smit, Arie van Veen, Jack Vlaming, burgemeester Van Gils, Eelco Bouwman, Charles Besançon en Arie van der Landen

Z.K.H. Prins Bernhard op 11 december 2004 en bezoeken aan De Nederlandsche Bank in Amsterdam in 2002 en de luchthaven Eelde in 2005. Het bezoek in 2006 aan het Liberty Park in het oorlogsmuseum in Overloon. Een bezoek aan de Detmerskazerne in Eefde. In 2005 een reünie van KMar Surinamers (Troepenmacht in Suriname) in de Generaal Spoorkazerne te Ermelo. Een schitterend georganiseerd bezoek aan de Federale politie in Brussel in 2008. De MFO KMar reünies (Multi Force Observers) waarvan de eerste plaatsvond in 2012 maar die van 2014 vanwege te weinig belangstelling wordt geannuleerd. In datzelfde jaar een bezoek aan Huis Doorn, de verblijfplaats van Keizer Willem II van Duitsland na de Eerste Wereldoorlog. En diverse malen een bezoek aan de Koning Willem III-kazerne. Ook regelt hij de opgave voor de Nationale Herdenking 4 mei in de Nieuwe Kerk te Amsterdam.

Koninklijke onderscheiding

In maart 2008 ontvangt Roel een Koninklijke onderscheiding en wordt benoemd tot Lid in de Orde van Oranje Nassau 'op grond van de totaliteit van verdiensten op defensieterrein'. Onder grote belangstelling worden hem door de burgemeester van Huizen de versierselen opgespeld. Roel: 'Uiteraard heb ik niet alles alleen gedaan. Wijlen Eelco Bouwman gaf mij adviezen op financieel gebied. Arie van der Landen en Jaap Smit waren mij vaak behulpzaam. Ook van mijn echtgenote Bep en mijn dochter Jolanda ondervond ik veel steun. Ik ben ze er allemaal dankbaar voor.'

Roel verleende graag zijn medewerking aan het artikel en beschouwd zijn verhaal min of meer als een mooie afsluiting. Uw redacteur bezocht Roel en Bep in hun woning te Huizen. Het was een zeer prettige ontmoeting. De redactie bedankt hen voor de gastvrijheid en wenst hen van harte het allerbeste voor de toekomst toe.

'Als een café zonder bier'?

De KMar verdubbelde de afgelopen jaren in omvang, het aantal taken groeide. Het vierde krijgsmachtdeel staat voor een aantal uitdagingen. Zijn marechaussees meer militair of meer politie? Militaire taken of opsporingstaken? Welke buiten- en binnenlandse inzet geeft recht op een veteranenstatus? En in de omgang met militaire collega's op uitzending wringt het soms. | Door: Christ Klep

In managementtaal heet zoiets 'een uitdaging'. De afgelopen jaren verdubbelde de KMar in omvang naar zo'n zesduizend medewerkers. Parallel daaraan groeide het aantal taken. De zorgen over de terreurdreiging stegen. Nieuwste loot aan de marechausseeboom is het Hoog Risico Beveiligingseskadron (HRB) voor onder meer het Binnenhof. De behoefte aan vreemdelingenpolitie en mobiel toezicht langs de grens neemt toe. Het aantal uitzendingen stijgt. Marechaussees hebben naast dit alles nog een bekende uitdaging, namelijk de omgang met hun militaire collega's. Die militaire collega's hanteren niet altijd even vriendelijke bewoordingen. Bijvoorbeeld als ze in een woelig uitzendgebied op de bon worden geslingerd voor een snelheids-overtreding. Kortom, het vierde krijgsmachtdeel is ook een buitenbeentje.

De meeste taken voeren marechaussees uit in de burgermaatschappij. Zij geven strafbare feiten van militairen door aan het Openbaar Ministerie (OM). Krijgsraden en militaire aanklagers kent Nederland al een tijdje niet meer. De nauwe samenwerking tussen KMar en OM heeft mede te maken met de nasleep van Srebrenica (1995). Marechaussees kwamen toen in een spagaat terecht omdat ze mogelijke strafbare feiten die Nederlandse militairen in de Moslimenclave hadden begaan niet zomaar aan het OM mochten doorgeven.

De KMar heeft onmiskenbaar moeite gehad om alle ontwikkelingen in goede banen te leiden. De affaires stapelden zich op. De commissie-Staal sprak in 2005 van een gesloten bureaucratie. Chantage, machtsmisbruik en ander ongewenst gedrag werden onvoldoende aangepakt. Ook in de toe-

komst waren integriteitsproblemen te verwachten, aldus de commissie. En inderdaad, in 2012 bracht een medewerker van de Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten (BSB) van de KMar diverse misstanden naar buiten. En om lange uitzendingen naar verre oorden te ontlopen, stapten nogal wat marechaussees over naar de politie.

Voorals bukken

De vraag is eigenlijk steeds: zijn marechaussees vooral politieagenten of militairen? Ze gaan mee op buitenlandse missies als 'agenten' van de eigen troepen. KMar-bevelhebber Minze Beuving gooide ruim tien jaar geleden de knuppel in het hoenderhok. Na een werkbezoek aan Irak deed hij stevige uitspraken in de media: marechaussees waren 'al jaren niet meer getraind als militairen en vaak onzeker en bang voor hun veiligheid.' (Enkele maanden later, augustus 2004, kwam

wachtmeester Jeroen Severs om in een Iraakse hinderlaag.) De vakbond vond het beeld dat Beuving schetste maar flauwekul. 'Er zijn marechaussees die in Cambodja en Eritrea zijn geweest', benadrukte vakbondsman Han Busker. 'Die gaan straks met twee vingers in hun neus naar Afghanistan.' Maar inderdaad, bevestigde Busker, een marechaussee is geen gevechtssoldaat: 'Op het slagveld moet een marechaussee vooral bukken.'

Ook de MH17-tragedie riep de vraag 'militair of politie?' op. Eind juli 2014 vertrokken veertig marechaussees naar het rampgebied. Ongewapend om, conform hun werkwijze, indien nodig gemakkelijker te kunnen de-escaleren. Maar waarom bivakkeerden de marechaussees niet op de ramplocatie, vroeg voorzitter van de Gezamenlijke Officieren Vereniging (GOV) brigadegeneraal b.d. Ruud Vermeulen zich af in

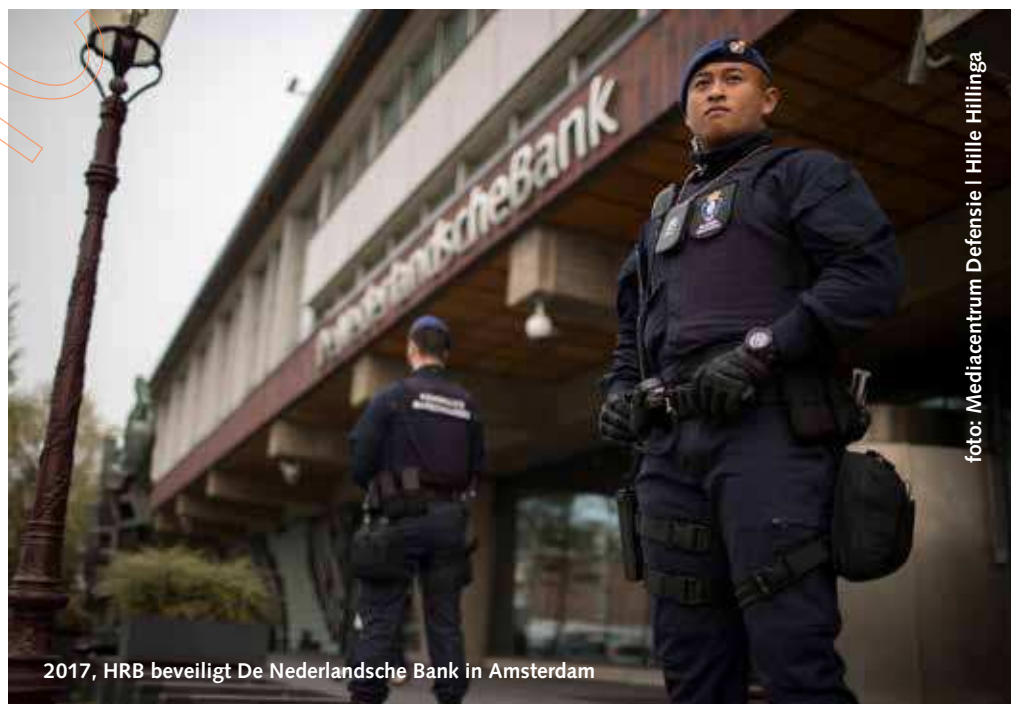

foto: Media Centrum Defensie | Hille Hillinga

De Telegraaf. 'Leden van de Koninklijke Marechaussee hebben een militaire training genoten. Ze hebben het uithoudingsvermogen om de hele dag te zoeken naar slachtoffers.' Het pendelen tussen ramplocatie en hotels leverde vertraging op, meende Vermeulen. Defensie zag dat totaal anders. Bivakkeren op de rampplek zou in het onvoorspelbare Oost-Oekraïense oorlogsgebied de risico's alleen maar vergroten. Hoe dan ook, de discussie doet denken aan een puntige uitspraak van KMar-commandant Kees Neisingh uit 1999: 'De marechaussee zonder militaire taak is als een café zonder bier.' (Aardig weetje: in 1959 bracht de Vlaamse zanger Bobbejaan Schoepen het countryliedje 'Café zonder bier' uit, met de onvergetelijke tekstregel: 'Ik ben wel aan het zingen, maar ik heb geen plezier. Ik vind dat toch zo triestig, een café zonder bier.')

Ergernis

De onafhankelijke opsporingstaak van de Koninklijke Marechaussee leidde vooral in missiegebieden tot blijvende ergernis. In de Irakese provincie Al-Muthanna bijvoorbeeld (2003-2005) liepen de spanningen tussen eenheden en marechaussees flink op. Zo was er een gebrek aan aangiftebereidheid. Na het fatale schietincident (december 2003) met sergeant-majoor der mariniers Eric O. – waarbij een Irakees omkwam – werd de sfeer ronduit grimmig. De mariniers meldden het incident pas laat aan de KMar. Het lichaam was

2017, extra geld voor extra KMar-personeel

foto: Mediacentrum Defensie

toen al op weg om begraven te worden. Volgens Defensie zette het OM veel te hoog in door een meermaals onderscheiden marinier direct terug te halen naar Nederland en te beschuldigen van onder meer moord en doodslag. Extra olie op het vuur was de inschatting vanuit de marechaussee dat Eric O. eerder als lid van de Bijzondere Bijstandseenheid (BBE) nogal 'laagdrempeilig' was geweest bij de inzet van geweld. Het ministerie van Defensie betwijfelde deze inschatting openlijk.

Was dit allemaal nog niet genoeg, marechaussees meldden ook nog bredere 'schendingen van mensenrechten' door mariniers in Zuid-Irak. Een kleine honderd Irakese verdachten waren in oktober 2003 – na een raid op een lokale schapenmarkt – een dag zonder eten en drinken geblinddoekt vastgehouden. Plastic handboeien zaten te strak en toiletbezoek was niet mogelijk. Enkele marechaussees omschreven de raid als disproportioneel en mislukt. Een van de marechaussees voelde zich 'bij de moffen' horen.

Missie of niet?

Marechaussees voeren hun taken meestal individueel of in kleinere detachementen uit. Dan doet zich nog wel eens de vraag voor – overigens net als bij veel andere militairen – of een buitenlandse inzet formeel ook een 'uitzending' mag heten en dus resulteert in de veteranenstatus. Een sprekend voorbeeld is Frontex, het

agentschap dat de bewaking van de buitengrenzen van de EU coördineert. Nederlandse marechaussees surveilleren onder meer voor de Griekse kust om de vluchtelingenstromen en mensensmokkel in te dammen. Echter, het ministerie van Defensie beschouwt Frontex en andere Europese (grensbewakings)-activiteiten weliswaar als een 'bijzondere inzet', maar formeel niet als een buitenlandse missie die de veteranenstatus oplevert. In de praktijk is het gekunsteld om de bijzondere inzet te scheiden van de 'officiële' uitzendingen, menen veel betrokkenen. Hoofd Bureau Buitenland Missies majoor Tjeerd Boomsma, zelf Bosniëveteraan, wijst bijvoorbeeld op het werk van de Border Security Teams (BST), die migranten registreren en identificeren: 'De BST'ers zijn vaak maanden van huis en maken ingrijpende zaken mee. Vluchtelingen die zichzelf in brand steken of anderszins doordraaien. Dat kan wel degelijk traumatiserend zijn. De teamleden kunnen dan echter niet aankloppen bij het Veteranenloket voor hulp.'

De militaire bonden kunnen met dit formele argument nog wel leven. Ze vinden echter ook dat voor de marechaussees (en vergelijkbare deelnemers) de zogenoemde uitzendbescherming moet gelden. Dit betekent dat op elke uitzendperiode twee even langdurige periodes moeten volgen waarin Defensie de militair thuis laat. Deze 'één op, twee af'-regel beschermt de gezondheid en het sociale leven van de militair.

foto: Mediacentrum Defensie | Dave de Vaal

2012, ISAF, marechaussee met Afghaanse politiemann

2015, BST, grenspatrouilles in Griekse wateren

2010, ISAF, Contingentscommando, politiedienst

foto: Mediacentrum Defensie | Eva Klijn

foto: Mediacentrum Defensie | Richard Frigge

In de praktijk is uitzendbescherming wel nodig, aldus de vakbonden, omdat de betreffende militairen inderdaad vaak maanden van huis zijn en daarna moeten kunnen recupereren.

Stukje veteranenstatus

Sinds een paar jaar hanteert Defensie een bredere veteranendefinitie. Dit maakt het onder meer mogelijk om een inzet die strikt genomen geen deel uitmaakt van een gewapend conflict of vredesmissie toch de veteranenstatus toe te kennen. Te denken valt aan strikt humanitaire operaties in gevaarlijke gebieden. Of aan het bestrijden van (terroristische) acties die de (inter)nationale rechtsorde bedreigen. In dat geval moet het wel gaan om 'langdurige en omvangrijke acties in het hoge gewelds-

spectrum, op Nederlands grondgebied en ook daarbuiten.'

In 2014 kregen militairen die in 1977 waren ingezet bij de treinkaping door Zuid-Molukkers bij De Punt en de gelijktijdige gijzelingsactie in de lagere school van Bovensmilde de veteranenstatus. Dit viel niet bij alle (oud-)marechaussees even goed. De Koninklijke Marechaussee was immers in die onrustige jaren zeventig bij wel meer soortgelijke acties betrokken. De keuze voor De Punt en Bovensmilde had blijkbaar te maken met de hoeveelheid overheids geweld. Ook de Starfighter-piloten die met volle naverbranders over de gekaapte trein joegen, kwamen zo in aanmerking. Bij de treinkaping bij Wijster in 1975 doodden de kapers drie mensen om zich

uiteindelijk over te geven. Tegelijk met deze kaping bezetten zeven Molukse jongeren het Indonesische consulaat in Amsterdam. Datzelfde jaar deden Molukse jongeren een poging koningin Juliana te gijzelen. Dit doldrieste plan mislukte, mede door het ingrijpen van enkele marechaussees. Bij een gijzelingsactie in het provinciehuis in Assen (maart 1978) werd ook geschoten. Dan waren er ten slotte nog de BSB-operaties door de jaren heen die evengoed in aanmerking konden komen voor de veteranenstatus. De BSB is een gespecialiseerde eenheid van de marechaussee die onder meer personen, onder wie ambassadepersoneel, in risicogebieden als Jemen, Afghanistan en Irak beschermt.

Het ministerie van Defensie trekt zo een grens qua veteranenstatus. Op zich begrijpelijk, maar menig – vooral bij de 'overige' Molukse acties ingezette – marechaussee zou een vorm van erkenning waarderen. Hoe dan ook, duidelijk is wel dat de bijzondere positie van de Koninklijke Marechaussee op het breukvlak van krijgsmacht en maatschappij de laatste jaren is aangescherpt. In sommige opzichten drijft de organisatie eerder nog wat meer richting burgermaatschappij. Dit zal automatisch de vraag blijven oproepen, zeker met het brede scala aan internationale missies aan de horizon, in hoeverre marechaussees ook 'echte militairen' moeten zijn.

1977, treinkaping bij De Punt

Dit artikel is eerder gepubliceerd in Checkpoint van september 2017 en met instemming van Checkpoints redactie overgenomen. Beeldredactie door Marechaussee Contact.

Deelname aan Nederlandse Veteranendag 2018

Op zaterdag 30 juni 2018 wordt de Nederlandse Veteranendag (NLVD) in Den Haag gehouden. KMar-veteranen kunnen zich opgeven op de website www.veteraneninstituut.nl.

Voor deelname aan de NLVD zijn er verschillende mogelijkheden: meelopen in het KMar/SMC-detachement, meerijden in een historisch militair voertuig en voor ouderen plaatsnemen op een tribuneplaats langs de route. Net als vorig jaar zal getracht worden een tribuneplaats te krijgen voor de partner van de defilant. Ook de partner altijd aanmelden. Informeer ook de SMC-coördinator Cees van Ingen per e-mail:

2017, Nederlandse Veteranendag

ceesvaningen@planet.nl. Houd vooral het veteranenblad Checkpoint in de gaten. Hierin staat al dat de einddatum voor de opgave is uiterlijk

30 april 2018. Marechaussee Contact 2018-2 komt pas eind april uit en heeft dus geen aanwijzingen meer voor de NLVD.

Erecouloir Nationale Herdenking 4 mei

De einddatum om zich op te geven (10 februari) is inmiddels verstreken. Dit was voor het eerst digitaal op de website www.veteraneninstituut.nl.

SMC heeft hierover gepubliceerd op de SMC-website en in de SMC-nieuwsbrief die elke zondag verschijnt. Alle SMC'ers die ooit eens een keer in de erecouloir op de Dam in Amsterdam hebben gestaan, zijn met een e-mail hierover in kennis gesteld. Op 17 maart én 21 april 2018 zijn de verplichte oefendagen.

Medailles opspelden bij NLVD

De Nederlandse Veteranendag (NLVD) is veel meer dan het defilé van veteranen door de binnenstad dat koning Willem-Alexander afneemt op het Buitenhof. Het Malieveld zal weer bol staan van veteranenactiviteiten, dé plek om elkaar te ontmoeten.

De opening vindt 's morgens plaats in de Ridderzaal gevolgd door een *medalparade* op het Binnenhof. SMC mag enkele veteranen laten uitnodigen voor de openingsceremonie. Deze genodigden zijn ook aanwezig bij de medalparade en zitten later op de tribune achter de koning bij het defilé.

Op het Binnenhof spelden enkele veteranen de missiemedaille op bij militairen die van diverse missies zijn teruggekeerd. SMC geeft voor deze functie jaarlijks één KMar-/SMC-veteraan op, dit jaar voor het eerst via de website www.veteraneninstituut.nl. Overigens kan elke (KMar-)veteraan zich op deze website zelf aanmelden voor medaille-opspelder. Honorering vindt later plaats in samenspraak met SMC.

D-Day benefietconcert Leiden

De herdenkingen in Normandië (begin juni 2018) staan weer voor de deur. Vele onder ons kijken daar naar uit! Zo ook de muzikanten van de 'Band of Liberation army-band'.

Dit orkest zal een D-Day benefietconcert geven met mooie beelden op een groot beeldscherm. Dit concert is bedoeld om Tweede Wereldoorlog-veteranen muzikaal een paar onvergetelijke dagen te bezorgen en te ondersteunen tijdens de herdenkingen in Normandië. De organisatie hoopt u

dan te ontmoeten in het tenue waarin je in Normandië of elders aanwezig zult zijn. Het concert is op zaterdag 24 maart en vangt om 20.00 uur aan (zaal open vanaf 19.00 uur). De toegangsprijs is € 10,00 en de tickets zijn vanaf 27 januari verkrijgbaar via www.marchingbandmanagement.nl. Waar? In de grote zaal van Grandcafé 'De Burcht', Burgsteeg 14, 2312JS Leiden. Voor meer informatie neem contact op met 06-53312262 of info@marchingbandmanagement.nl.

60e Internationale Militaire Bedevaart

Mei 2016, Lourdes

Met als thema 'Vrede op aarde' ontmoeten militairen uit tientallen landen elkaar in Lourdes in een ambiance van

bezinning en gebed, afgewisseld met lichtere momenten van gezelligheid en kameraadschap.

Vierdaagse van Nijmegen 2018

Veteranen kunnen deelnemen aan de 102e Vierdaagse van Nijmegen van 17 tot en met 20 juli 2018. Al jaren schrijven belangstellende veteranen in voor het Veteraneninstituut(Vi)-detachment.

samen om te proosten op een mooie dag. Je loopt gewoon individueel (of met een paar maten) maar je ontvangt ook bepaalde faciliteiten: een T-shirt, cap, uitrusten in de Vi-tent met de mogelijkheid van massage en daar genieten van een soepje en een drankje. Voor meer informatie en de wijze van inschrijven: ga naar de website www.veteraneninstituut.nl.

Meelopen is goed voor de ontspanning maar ook voor de gezelligheid. Na elke wandeldag komen de Vi-wandelaars

De rooms-katholieke Geestelijke Verzorging van het ministerie van Defensie, in samenwerking met de Stichting Militaire Lourdes Bedevaart, nodigt militairen uit deel te nemen aan de militaire bedevaart naar Lourdes 2018, die plaatsvindt van 18 tot 20 mei. Daar worden internationale grootse vieringen afgewisseld met intiemere bijeenkomsten op nationaal niveau. Verder is er ruimte voor onderling contact, ondermeer tijdens een gezamenlijke receptie met lunch, een excursie en een internationaal sportevenement.

Alle (post-)actieve militairen en burgerambtenaren van Defensie tot en met 75 jaar zijn welkom. Zij mogen ieder één introduc e of begeleider meenemen. Bent u ouder dan 75 jaar, dan bekijkt een arts met u de mogelijkheden. Uitgangspunt is dat iedere deelnemer in staat moet zijn om met een bus te reizen. Afhankelijk van het aantal aanmeldingen zijn er dag- en nachtbusen. De reis kan ook per motor gemaakt worden, met een speciaal reisprogramma, waaronder een battlefieldtour.

Deze tour begint op 15 mei en eindigt op 24 mei. Meer informatie en inschrijven (v or 1 maart 2018!) zie de website www.militairebedevaart.nl.

Voor de motorreis vindt u aanvullende informatie op de website www.militairemotorbedevaart.nl.

4-daagse 2016

Trein onder vuur

Deel 37 uit de serie 'De onbekende helden van 1940-1945'
Door Henk G. Westland, luitenant-kolonel b.d.

Reizen wordt tijdens de oorlogsjaren door gebrek aan middelen en brandstof lastiger, maar ook gevaarlijker zoals twee marechassees in 1943 ondervinden.

Na de Nederlandse capitulatie verbindt dienstplichtig huzaar **Kees Quak** (21) zich op 1 juli 1940 bij het Depot Koninklijke Marechaussee te Apeldoorn. Omdat de bezetter de kazerne aan de Zwolscheweg in gebruik heeft genomen, is het Depot nu gevestigd in de Koninklijke Stallen van Paleis 't Loo. De Marechaussee wordt per 5 juli 1940 een burgerkorps en marechaussee Quak krijgt per die datum eervol ontslag uit de vrijwillige militaire dienst. Na een basisopleiding van slechts drie weken wordt hij als marechaussee te voet ingedeeld bij de Brigade Moerdijk, waar hij ook zijn verdere opleiding krijgt. In juni 1942 gaat hij naar de Brigade Baarle-Nassau en een half jaar later naar de Brigade Best. Per 1 maart 1943 wordt de politie door de bezetter gereorganiseerd. Quak wordt ontslagen als marechaussee, aangesteld als wachtmeester der Staatspolitie en ingedeeld bij de 'Marechaussee (Gendarmerie)'. Hij wordt geplaatst bij de Economische Dienst van de Afdeling Etten in de plaats Etten. Deze dienst controleert de naleving van de prijsvoorschriften en treedt op tegen zwarte handel. Kees heeft inmiddels verkering gekregen met Jacoba Langeweg uit Klundert; in september 1943 willen ze trouwen...

In de avond van donderdag 19 augustus 1943 zit Quak samen met een collega in de trein van Eindhoven naar Breda. Wanneer de trein Gilze-Rijen nadert, wordt het vliegveld daar door geallieerde vliegtuigen aangevallen. De trein stopt en de inzittenden springen eruit om dekking te zoeken langs de spoorlijn. Als Quak neervalt in een greppel, blijkt hij dodelijk getroffen te zijn. In het artikel 'Begravenis van den Wachtmeester C. Quak' van het blad 'De Nederlandsche Politie': 'werd op den 19 Aug. jl. tijdens een dienstreis tengevolge van een luchtgevecht, in den trein door bomscherven doodelijk gewond, terwijl een bij hem zittend collega ernstig aan het been werd verwond. Het meest tragische is wel, dat het slachtoffer op deze reis was ingevallen voor een collega.' Het *lagebericht* van de *Wehrmachtbefehlshaber in den Niederlanden* van augustus 1943 meldt: 'Am 19.8 zwischen 18.43 und 19.32 Uhr Abwurf von über 300 Sprengbomben auf Fliegerhorst Gilze-Rijen. 1 Flugzeug zerstört, 3 LN-Helferinnen leicht verwundet. In einem von einer Bombe getroffenen Personenzug 1 Holländer getötet, 8 verletzt.' [LN = Luftwaffe Nachrichten].

Kees Quak is op 24 augustus onder grote belangstelling met (beperkte) korpseer begraven in zijn geboortedorp op Rozenburg. Naast natuurlijk deputaties van het Marechaussee-gewest Eindhoven en zijn collega's van de Afdeling Etten zijn ook talrijke autoriteiten aanwezig, zoals de Eindhovense politiepresident, kolonel Kooymans en de commandant Marechaussee-gewest Eindhoven, luitenant-kolonel Van Hilten. Van Hilten schetst Quak 'als een ijverig en bekwaam poli-

Cornelis (Kees) Quak wordt op 31 juli 1918 op het Zuid-Hollandse eiland Rozenburg geboren. Hij groeit daar op en gaat als tuindersknecht werken. In februari 1938 wordt Kees als dienstplichtige bij 4 Halfregiment Huzaren opgeroepen. Hij dient als paardenverzorger bij het Remontedepot in Nieuw-Milligen en gaat op 18 augustus 1939 met groot verlof. Tien dagen later echter mobiliseert de Nederlandse regering het leger en moet Quak zich de dag daarop weer melden bij zijn regiment, inmiddels gereorganiseerd tot 4 Regiment Huzaren (4 RH). Enkele dagen later bevindt 4 RH zich in zijn oorlogskwartieren te Ede. Bij een reorganisatie van de cavalerie (al in 1938 voorbereid) worden de vier (bereden) regimenten versterkt met elk vier eskadrons wielrijders huzaren en een gemotoriseerd eskadron zware mitrailleurs en pantserafweergeschut. Het nieuwe 4 RH wordt op 1 mei 1940 opgericht in Ede. Korporaal Quak behoort als paardenoppasser tot een van de twee bereden eskadrons.

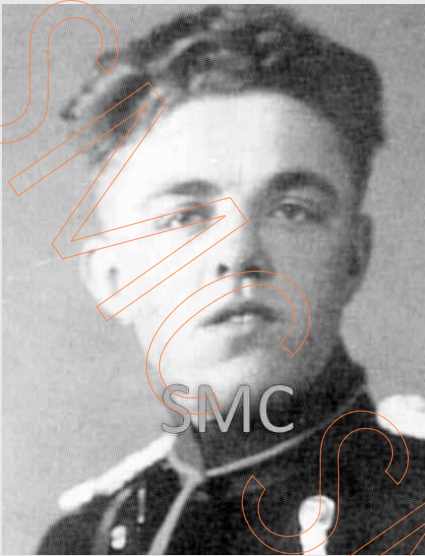
Commandant 4 RH heeft de opdracht de vijandelijk opmars te vertragen op de Zuid-Veluwe en daarna terug te vallen achter de Grebbelinie. In de avond van 10 mei, de dag van de Duitse inval, komt het bevel om de bereden eskadrons terug te nemen achter de stelling bij Leersum; het opereren te paard is te kwetsbaar. De volgende dag krijgen de beide eskadrons fietsen uitgereikt en worden nu als huzaren wielrijders ingezet bij de gevechten op de Grebbeberg. Een deel van het personeel, waaronder korporaal Quak blijft achter voor de verzorging van de paarden.

tieman, die in de uitoefening van zijn dienst, ten gevolge van oorlogshandelingen het leven liet.' Gelukkig laten Kooymans en Van Hilten – beiden verklaarde aanhangers van de Nieuwe Orde – bij de begravenis van deze wachtmeester zonder politieke ambitie elk nationaal-socialistisch misbaar achterwege.

Rozenburg, 24 augustus 1943

Harm Dolstra wordt geboren op 2 april 1918 in het dorpje Kalenberg, gelegen in het gebied Weerribben-Wieden in de kop van de provincie Overijssel. Vader Dolstra is riet- en turfsterker en moet zorgen voor een gezin van negen kinderen waarvan Harm de op een na jongste is. Harm kan goed leren, maar moet na één jaar ulo van vader aan het werk in het riet. Later is Harm een van de gegadigden voor een baantje op het gemeentehuis in Oldemarkt, maar dat mag niet van vader. Wanneer hij – nog minderjarig – als vrijwilliger voor het KNIL tekent, weigert vader een kruisje te zetten voor zijn zoon.

Bij de loting voor de dienstplichtlichting 1938 is Harm eerst buitengewoon dienstplichtig, maar wordt eind maart toch als gewoon dienstplichtige opgeroepen. Er dreigt oorlog in Europa en door een wijziging van de dienstplichtwet in maart 1938 wordt het aantal oproepbare dienstplichtigen bijna verdubbeld. Voor Harm de kans om te ontsnappen aan het boerenbestaan. Hij komt op bij 19 Regiment Infanterie (19 RI) in de Menno van Coehoornkazerne te Arnhem. In juni begint hij aan zijn opleiding tot onderofficier en wordt in januari 1939 bevorderd tot dienstplichtig sergeant-titulair en op 31 maart tot sergeant-effectief. Per deze laatste datum tekent hij een contract voor zes jaar als sergeant-capitulat. Een dienstverband dat, na het contract van zes dienstjaren, zekerheid geeft van een andere baan in overheidssdienst.

Na de algemene mobilisatie van 28 augustus 1939 vertrekken de bataljons van 19 RI enkele dagen later naar hun oorlogskwartieren in de buurt van Rhenen. Sergeant Dolstra wordt echter ingedeeld bij 19 Grensbataljon en gelegerd in Doesburg. Dit bataljon wordt in april 1940 opgeheven en verdeeld over andere eenheden. Over Dolstra's overplaatsing is verder niets bekend, noch over zijn persoonlijke belevenissen tijdens de Duitse inval. Na de capitulatie gaat hij op 14 juli met groot verlof.

In augustus 1940 verbindt gedemobiliseerd sergeant-capitulat **Harm Dolstra** (22) zich bij de 3e Divisie Marechaussee. Hij wordt als marechaussee te voet ingedeeld bij de Verkeersbrigade Arnhem, waar hij naast de praktische dienst ook zijn opleiding krijgt. In juli 1941 gaat hij naar het gemotoriseerde peloton van het Eskadron Arnhem. Zijn capaciteiten worden onderkend: net één jaar marechaussee mag hij al naar de wachtmeesteropleiding in Kampen! Medio maart 1942 komt hij weer terug in Arnhem, maar de marechaussee-eskadrons worden in april 1942 opgeheven. Dolstra gaat nu naar de Brigade Aalten en wordt daar per 1 juli bevorderd tot wachtmeester. Hem wordt een plaatsing bij het Politie Opleidings Bataljon in Schalkhaar aangeboden, maar daar voelt hij niets voor: 'Als ik me meld voor Schalkhaar zou ik een verrader zijn van m'n ziel, m'n geweten en m'n landgenoten.' Bij de politiereorganisatie van maart 1943 krijgt hij ontslag bij de Marechaussee en wordt aangesteld als opperwachtmeester der Staatspolitie, ingedeeld bij de 'Marechaussee (Gendarmerie)', groep en post Aalten.

Dolstra zit vrijdagavond 12 maart 1943 in de lokaaltrein Arnhem-Winterswijk op weg naar Aalten. Vlak voor Didam om circa 22.00 uur wordt de trein door boordvuur van een vliegtuig getroffen. Als enige wordt Dolstra dodelijk getroffen, er zijn slechts enkele lichtgewonden. Een in de coupé aanwezige verpleegster kan niets meer voor hem doen. Zijn lichaam wordt naar het ziekenhuis in Didam gebracht. In een *lagebericht* van de *Wehrmachtbefehlshaber in den Niederlanden*: 'Die

feindliche Angriffstätigkeit beschränkte sich fast ausschliesslich auf Bordwaffenangriffe und Straubwürfe von Spreng- und Brandbomben anlässlich der Durchflüge nach und von Essen in der Nacht vom 12./13.3. [...] sowie ein Personenzug in der Nähe von Arnhem wurden ohne Schadenserfolg mit Bordwaffen angegriffen.' Het escorte van geallieerde bommenwerperformaties valt die avond op de heen- en terugvlucht gelegenheidsdoelen aan. Dat een Nederlandse personentrein wordt aangevallen, zal een vergissing zijn van de vlieger niet wetend dat hij boven bevriend gebied is. Didam ligt immers vlak bij de Nederlands-Duitse grens.

De commandant van het Marechaussee-gewest Arnhem, luitenant-kolonel Feenstra – een felle NSB'er – biedt de familie een begrafenis aan met volledige korpseer. Maar een eresalvo door een vuurpeloton wil de familie niet. Vader Dolstra: 'Eén kogel was genoeg!' Wél begeleiding door zijn kameraden van de Marechaussee. De begrafenis vindt plaats op 17 maart. Uit Kalenberg komt de familie met de kist op een vaarttuig aan in Oldemarkt en dan gaat de stoet met een lijkkoets begeleid door marechaussees naar het kerkhof in Paasloo. Volgens een artikel in de 'De Nederlandse Politie' kenschetst Feenstra de overledene 'als een kranig politiemann met een open en strikt eerlijk karakter en als een buitengewoon veelbelovend wachtmeester.' De familie herinnert zich later: 'Zijn stem bulderde over het kerkhof van Paasloo. De nazivriend hield een propagandarede; de Engelsen waren slecht, want ze beschoten onschuldige mensen.'

Paasloo, 17 maart 1943

De auteur verricht historisch onderzoek naar de gevallen die in de oorlog 1940-1945 behoorden tot de (Koninklijke) Marechaussee. Wilt u reageren? Uw reactie is welkom op het redactieadres of rechtstreeks per e-mail aan de auteur op marchaussee4045@gmail.com.

Хардervяйк, oftewel Chardervjajk

Harderwijk, SMID, cursus Krijgsgevangenenregistrator (27-2-1978 t/m 28-4-1978)

Staan: (vlnr) sgt1 Berend Klaasens, ow Frans Beerman, sm Willem Twist, wmr Jan Traas, wmr Rob Brands, mar3 Wim Janssen, mar3 Marcel Baijens, mar3 Rob van der Wouw, mar3 Bert van der Woning, lkol Klaas ('Nicolaï') Helder, mar3 Joost Vocke

Gehurkt: (vlnr) Aad van Wijngaarden, Maarten Volgers, Bert Leene, Ruud van Leeuwen, Koert Erhardt, Jacques van Weerelt (allen mar3).

Op de foto ontbreekt Peter Scharpff.

Toen de redactie een foto ontving, waarop een groep van dertien dienstplichtige marechaussees bij de School Militaire Inlichtingen Dienst (SMID), was de belangstelling gewekt. Op zoek naar aanknopingspunten bleek al snel, dat zij van lichting 77-5 moesten zijn. Na wat zoeken en rechercheren werd een actueel telefoonnummer gevonden en was het raak. Marcel Baijens vertelde uw redacteur, dat hij na de opleiding de cursus 'Krijgsgevangenenregistrator' bij de SMID had gevolgd. Ook hij had de foto, met alle namen daarop. Bingo! | Door: Martin Aalbers

Inmiddels zijn zeven van hen getraceerd en afgelopen 4 januari had uw redacteur bij Marcel thuis in Apeldoorn een interview met hem en ook met Aad van Wijngaarden en Bert van der Woning. Voor alle drie, na veertig jaar, een onverwacht weerzien. Tijdens het interview viel de naam van Peter Scharpff, die niet op de foto staat. Direct na het interview werd Peter opgespoord en werd ook zijn verhaal opgetekend.

Kapitein KMar b.d. Frans Beerman, destijds opperwachtmeester, volgde ook die cursus Krijgsgevangenenregistrator in zijn functie van teamleider van de Bijzondere Dienst bij de Brigade Schiphol. Hij stuurde de foto, die na

afloop van de cursus werd gemaakt, naar de redactie en schreef daarbij: 'In de jaren 70, ten tijde van de Koude Oorlog, werd rekening gehouden met de mogelijkheid, dat Nederlandse troepen in oorlogsomstandigheden op de Noord-Duitse laagvlakte Russische krijgsgevangenen konden maken. Deze zouden dan worden ondervraagd door officieren van 101 MIDcie, die aan de SMID in Harderwijk een acht maanden durende intensieve cursus "Ondervrager" in de Russische taal hadden gevolgd. Zij zouden bij hun werkzaamheden te velde worden bijgestaan door parate marechaussees en onderofficieren, die aan dezelfde school als krijgsgevangenenregistrator waren opgeleid.

Een cursus van twee maanden, maar niet minder intensief en van dien aard, dat zij een eenvoudig gesprek in het Russisch konden voeren.'

SMID

Na de opleiding werden veertien dienstplichtige marechaussees van 77-5 overgeplaatst naar de SMID. Er was direct sprake van een grote saamhorigheid en door de intensieve opleiding werd dat nog eens versterkt: overdag acht uur Russische taallessen en 's avonds veel studeren. De sfeer op de Oranje Nassaukazerne was totaal anders dan op de Koning Willem III-kazerne: losser, gemoedelijker en informeler. Bijzonder waren de warme

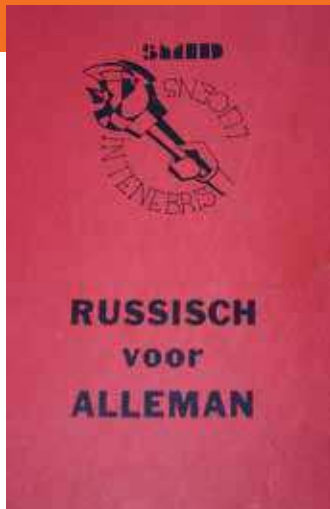

maaltijden 's middags, aan gedekte tafels met dekschalen en bediening, wat een luxe! Om de taalvaardigheid zo goed mogelijk in de koppen te krijgen, werd geen middel onbenut gelaten. Zo was het zingen van Russische liederen een vast onderdeel. Harderwijk werd

Хардervяjk, fonetisch uitgesproken als Chardervjajk, het Russische volkslied werd geleerd en dagelijks lag de Pravda op tafel. Ook vond daar de bevordering tot marechaussee-3 plaats. Dertien van hen zijn na de cursus geplaatst bij 104 Maresk in Nunspeet en één werd geplaatst bij 101 MIDcie in Apeldoorn.

Marcel Baijens

De diensttijd kwam hem goed uit. Hij was gestopt met zijn studie tandheelkunde en was zoekende. Marcel woonde in Apeldoorn en dat hij bij de marechaussee terecht kwam, beviel hem wel. Na de verplichte periode van veertien dagen binnen blijven kon hij elke avond naar huis. De twee maanden bij de SMID was een geweldig mooie tijd en een onvergetelijke ervaring. De parate tijd bij 104 Maresk heeft hij als minder prettig ervaren. Degenen die Russisch hadden gedaan, waren niet altijd even populair bij de opper. Het was een tijd van verveling, onderhoud

aan voertuigen en PSU. Uit verveling stond hij ook veel op de tennisbaan. Een welkome afwisseling was de oefening Saxon Drive. Marcel moest wachtlopen bij het hoofdkwartier in Bergen-Hohne. Een hoogtepunt was een helikoptervlucht naar de plaats waar een

helikopter was neergestort, om daar wacht te lopen.

Persoonlijk was de tijd in Harderwijk en Nunspeet een verdrietige tijd. Zijn vader werd ziek en overleed in juli 1987 op 49-jarige leeftijd. Na alle verdriet wilde hij in augustus graag een paar dagen vakantie hebben, maar zijn pelotonscommandant gaf geen toestemming. Hij had immers in juli met het overlijden van zijn vader al vakantie gehad... Een met de familie bevriende KMar-officier kreeg toch wat geregeld, maar dat werd Marcel naderhand niet in dank afgenomen.

Na zijn dienstplicht is Marcel ergotherapie gaan studeren. Tot op de dag van vandaag is hij ergotherapeut bij Zorggroep Apeldoorn en werkzaam in het Zonnehuis in Beekbergen en in de Viermaster in Apeldoorn. Op de jongerenafdeling van de Viermaster heeft hij veel te maken met cliënten die door

hun ziekte (zoals ALS, Locked-in syndroom en spierziekten) niet in staat zijn op de gebruikelijke manier te communiceren en/of apparatuur te bedienen. Door slimme technische toepassingen zoals oogbesturing, wordt dit voor velen wel mogelijk. In de jaren 90 heeft Marcel meegewerkt aan een project met enkele verpleeghuizen in Polen. Daar werd nauwelijks Duits of Engels gesproken, maar hij kon zich redden met zijn Russisch. Veel stelde het niet voor, de meeste kennis was al verloren gegaan. De Polen hadden een hekel aan alles wat met Rusland te maken had, maar dat hij met hen in het Russisch kon communiceren, vond men wel charmant.

Aad van Wijngaarden

Aan zijn dienstplicht heeft Aad geen negatieve herinneringen. De tijd in Harderwijk was ook voor hem een onvergetelijke periode met een hechte kameraadschap en grote saamhorigheid. Na de dienstplicht is Aad aan zijn rechtenstudie begonnen met als specialisatie 'algemeen recht'. Afgestudeerd in 1984, was de arbeidsmarkt slecht en kreeg hij een functie bij het Rijks Inkoop Bureau in Zwolle. In 1989 startte Aad zijn eigen bedrijf: International Tender Services (ITS), gevestigd in Raalte en gespecialiseerd in het begeleiden van aanbestedingen van leveringen van goederen en diensten. ITS wil dé aanbestedingsspecialist zijn op het speelveld tussen advocatuur en inkoop. ITS

2017, Apeldoorn: (vlnr) Marcel Baijens, Aad van Wijngaarden, Bert van der Woning

1978, oefening Saxon Drive: mar2 Baijens op wacht bij gecrashte Alouette III

heeft een erg goede start gekend, met een dip vanaf 2010. Vanaf 2014 trok de markt weer aan en momenteel heeft Aad vijftien man in dienst, hoofdzakelijk juristen. Het gaat hem en zijn bedrijf momenteel voor de wind.

Bert van der Woning

Na het gymnasium werd Bert opgeroepen voor het vervullen van zijn dienstplicht. De kennis van Grieks en Latijn hielpen hem glansrijk door de talentest. Ook voor Bert gold: een onvergetelijke tijd die twee maanden op de SMID. Aan zijn parate periode bij 104 Maresk heeft hij weinig goede herinneringen. Hij was regelmatig de pineut met voertuigonderhoud, kamerwacht, de tuin aanhouden en met sporten. Ook zijn opper had iets tegen 'die Russen'. Ze waren niet inzetbaar voor het normale werk en hadden geen tot weinig ervaring met escortwerk en verkeerregelen. Bert heeft één ondervragingsoefening gedaan met de commando's in Roosendaal, die een klas ARO's (aspirant reserve-officieren) onderhanden namen. De oefening Saxon Drive was een van de lichtpuntjes, waar hij geplaatst was op het verkeersbureau van het 1e Legerkorps in Bergen-Hohne.

Op de middelbare school trok Bert al regelmatig Europa in en na zijn dienstitijd ging hij zijn droom achterna van zijn held Che Guevara. Hij wilde de route van Che door Zuid-Amerika gaan volgen, maar dan omgekeerd: van Mid-den-Amerika via de eilanden in de Cariben de oversteek maken naar het vasteland en via Colombia, Ecuador, Peru en Chili naar Bolivia. Levend op de rand van het bestaansminimum, heeft deze tocht een klein jaar geduurd. Geloutherd kwam Bert terug. Er moest gewerkt worden en hij belandde in de IT. Zijn eerste werkgever werd MAI Basic Four, een fabrikant van minicomputers. Hij werd geplaatst op het hoofdkantoor in Amstelveen en later in Houten. MAI ging niet mee met de ontwikkelingen en werd in 1994 overgenomen door Triple P.

Bert zocht een nieuwe uitdaging en ging in 1994 aan de slag bij Artecon, een startend Amerikaans bedrijf, dat zich richtte op slimme systeemoplossingen. Een uitdaging: hij moest Artecon op de Europese kaart zetten. In 1999 fuseerde het met het aan de NASDAQ genoteerde Dot Hill. Hij werd benoemd tot Managing Director EMEA (Europa, Mid-den-Oosten en Afrika) met als taak om vestigingen in de belangrijkste landen te realiseren, een productiefaciliteit op te zetten in Hongarije en de markt in zijn gebied uit te bouwen. Na dertien jaar vond Bert het welletjes, het waren tropenjaren en in 2007 stopte hij. Hij kende elk vliegveld in Europa op zijn duimpje, was Platinum-deelnemer bij KLM, Lufthansa en British Airways... Met de verkregen en verzilverde opties kon Bert op zijn 50e jaar op zijn lauweren gaan rusten. De eerste twee jaar heeft hij niets gedaan. Nu adviseert hij vergelijkbare Amerikaanse startups, doet vrijwilligerswerk en begeleidt zijn dochter, die een verdienstelijk springruiter is. Bert heeft zich nog geen minuut verveeld.

Peter Scharpff

Al voor zijn dienstitijd volgde Peter een talenstudie. Op de SMID was hij al snel goed in Russisch, mocht assisteren in de lessen en meehelpen in het talenpracticum. Kort na aankomst van de veertien dienstplichtige marechaussees, kwamen daar ook de ARO's van lichte 78-1 BLJ (Bataljon Limburgse Jagers) voor de acht

1978, Harderwijk, SMID, talenpracticum

maanden durende cursus 'Ondervrager'. Overste Helder – Podpolkovnik Jasni – vroeg Peter vanwege zijn talenkennis over te stappen naar deze cursus. Het betekende wel, dat hij langer zou moeten dienen door de latere start en de officiersverplichting. In april 1978 ging hij over naar BLJ en rondde in december de cursus af, inclusief het praktijkexamen spreekvaardigheid. Daarom ontbreekt Peter als veertiende op de foto. Na de opleiding werd hij nog vijf maanden geplaatst bij 101 MIDcie in de Van Haftenkazerne in Apeldoorn. Daar werden met oefeningen (ook in het buitenland) de ondervraagtechniek en de kennis van militair Russisch op peil gehouden. In mei 1979 is Peter afgeweerd en bevorderd tot tweede luitenant en na een aantal herhalingsoefeningen bevorderd tot eerste luitenant.

Hij is in Leiden Slavistiek gaan studeren en behaalde al na twee jaar zijn kandidaats, mede door de enorme voor-sprong in Russische taalvaardigheid. Vervolgens is hij afgestudeerd bij 'Algemene Taalwetenschap' en later gepromoveerd bij de faculteit der letteren op een fonetisch/computerlinguïstisch onderwerp rond 'sprekende computers'. Zijn dienstitijd was leuk en nuttig. Hij heeft daardoor snel kunnen studeren ('dienstitijd terugverdiend'). Zijn kennis van Russisch was erg handig en kwam ook later nog goed van pas. Hij heeft vertalingen gemaakt voor vrienden, nam deel in projecten, legde contacten en was betrokken bij hulpverlening in Russisch-talige omgevingen (zoals bij de ramp in Tsjernobil) en ondersteunt tot op de dag van vandaag een getroffen gezin in Wit-Rusland.

Lichte 77-5 is in september 1977 in Apeldoorn onder de wapenen gekomen. Na de basisopleiding volgden specialisaties. Regelmatig waren er testen om het niveau van de aspirant-marechaussees te bepalen, maar ook voor het herkennen van specifieke vaardigheden. Met talentesten werden veertien van hen geselecteerd voor het volgen van de cursus Krijgsgevangenenregistrator bij de SMID in Harderwijk.

1979, Apeldoorn, 101 MIDcie, (gehukt midden) vdg Peter Scharpff

foto: Ronald Ernst

Plechtige uitvaart voor oprichter en erelid SRDM

Door: Martin Aalbers

Op 14 december 2017 vond de uitvaart plaats van oud-dienstplichtig marechaussee Ruud Schokker. Bij de uitvaart met eervolle militaire aanwezigheid waren twaalf voormalig dienstplichtige marechaussees aanwezig. Ruud was van de lichte 79-1 en paraat geweest bij 41 Maresk in Harderwijk. Na zijn dienstplicht is hij toegetreden tot het Korps Mariniers en later overgestapt naar de politie.

ging daarna snel achteruit. Op 8 december is Ruud overleden. Een begrafenis met militaire eerbetoon is voor SRDM geen gebruikelijke activiteit. Met steun van kapitein Michiel Tattersall (OTCKMar) werd de uitvaart zorgvuldig voorbereid en geoefend. Geheel in lijn met Ruuds wens was de uitvaart met eervolle militaire aanwezigheid en het uitdragen van de Koninklijke Marechaussee.

plaats, de inzet als slippendragers en een vlaggen ceremonie in de kerk en op de begraafplaats. Met de KMar-Landrover voorop, met daarachter de rouwauto met aan elke zijde drie marechaussees, liep de rouwstoet van de kerk naar de begraafplaats. Daar blies een van de leden het 'Signaal Taptoe Bereiden Wapens', gevolgd door een minuut stilte en afsluitend het signaal 'Voorwaarts'. De plechtigheid werd afgesloten door het ceremonieel opvouwen van de Nederlandse vlag en het overhandigen van de vlag en witte helm aan de weduwe van Ruud.

Het tijdsbeeld 1946-1997, waarin 33.000 dienstplichtige marechaussees hadden gediend, wilde Ruud een gezicht geven in kleding, uitrusting en materieel. Zijn initiatief heeft in 2007 geleid tot wat nu de Stichting Re-enactment Dienstplichtige Marechaussees (SRDM) is. De stichting neemt deel aan diverse evenementen, zoals de Veteranendag KMar en de museumdagen. Ook worden zij ingezet bij activiteiten van en voor het Marechausseemuseum.

Ruud was woonachtig in Lienden en is volgens zijn wens begraven in Buren op de Nieuwe Algemene Begraafplaats, met zicht op het Marechausseemuseum. Het militair ceremonieel in het vertrouwde groene DT met witte uitrusting, bestond uit: het formeren van een erecouloir, het begeleiden van de rouwstoet naar de kerk en begraaf-

Bestuur en leden van SRDM zijn dankbaar dat zij als groep de laatste wens van Ruud voor familie, vrienden en overige aanwezigen hebben mogen vervullen. Zij zullen hem missen, maar als oprichter en erelid zal Ruud altijd deel blijven uitmaken van de groep en zo worden herinnerd.

In 2014 moest Ruud vanwege gezondheidsredenen stoppen als actief lid. Als erelid bleef hij op de achtergrond aanwezig en stond de stichting met raad en daad terzijde. Eind 2015 werd bij hem een ernstige ziekte vastgesteld. Ruud was marechaussee in hart en nieren en gaf in 2016 te kennen, dat zijn laatste wens een uitvaart met militaire eer was. Bij de laatste Veteranendag KMar op 6 oktober 2017 was hij nog aanwezig, maar zijn gezondheid

foto: Ronald Ernst

Koude Oorlog in Soesterberg

Soesterberg, wmr Van de Kolk met SP-patrol car voor een F-15

Als gevolg van de Koude Oorlog en de dreiging vanuit de toenmalige USSR werd besloten in Centraal Europa de luchtmacht te versterken. Er werd overeengekomen dat de Nederlandse luchtmacht versterkt zou worden met een Amerikaans squadron om zo aan de NAVO-verplichtingen te kunnen voldoen. De VS gaf hieraan hoge prioriteit en maakte uit de eigen organisatie een onderdeel vrij. De geschiedenis van dit onderdeel, voor 1954, verhaalt van aanwezigheid op de Nederlandse Antillen, met name Curaçao en Aruba, als 512 Fighter Day Squadron. Op grond van een in 1954 gesloten Amerikaans-Nederlandse overeenkomst werd dit onderdeel op 8 september 1955 als 32nd T(actical) F(ighter) S(quadron) geactiveerd en vervolgens gestationeerd op vliegbasis Soesterberg. | Door: Jan Gaasbeek

Camp New Amsterdam

Een deel van de vliegbasis Soesterberg werd Camp New Amsterdam (CNA) gedoopt, een naam ontleend aan de eerste Nederlandse kolonie in Amerika, Nieuw Amsterdam en nu als New York bekend. Daar bevonden zich niet alleen de onderkomens voor de vliegtuigen en de technische voorzieningen voor het squadron, maar ook een school, de medische dienst, een shop, bowlingbaan, fitnessruimte, postkantoor, wasserette, kapper, een officiers- en onderofficiersmess, en een eigen kerk (Base Chapel). De vliegbasis werd qua infrastructuur flink uitgebreid en kreeg een zeer gesloten karakter door de steeds strengere beveiliging. Het Amerikaanse deel van de basis

beschikte zelfs over eigen militaire politie, de Security Police (SP).

Het squadron maakte gebruik van zijn nickname uit de Tweede Wereldoorlog, de 'Wolfhounds' vanwege het opsporen en vernietigen van Duitse onderzeeërs bekend als 'Wolfpacks'. In 1960 werd de naam gewijzigd in 32nd Fighter Interceptor Squadron en vanaf 1968 weer gewijzigd in 32nd Tactical Fighter Squadron. Op 16 november 1989 werd met toestemming van de Nederlandse regering de status van squadron verhoogd naar groep.

Organisatie en werkwijze 32nd TFS
Het squadron bestond uit een operatio-

neel deel, de vliegtuigen met bemanning, gecommandeerd door een kolonel, en een verzorgend / logistiek deel onder leiding van de basiscommandant, ook een kolonel die ondergeschikt was aan de squadroncommandant. De missie: 'To prepare for and conduct all-weather operations in the roles of interception, identification and air superiority.' Bij de start was het squadron uitgerust met de F-86F Sabre afkomstig van 512nd FDS. In 1956 kreeg het de F-100C Super Sabre, opgevolgd in 1960 door de F-102A Delta Dagger. In 1969 vond de transformatie plaats naar de F-4 Phantom II en in 1978 kwam de F-15 Eagle, het meest moderne en superieure gevechtsvliegtuig ter wereld. In Nato's 2nd Allied

Tactical Air Force (2 ATAF) heeft 32nd TFS jarenlang een zeer prominente plaats ingenomen en voortdurend bewezen het eerste squadron te zijn door met F-15's 24 uur per dag, 365 dagen per jaar een 'quick reaction intercept alert op 5 minuten' te onderhouden.

Marechausseeliasion

Met het verzorgend/logistieke deel van het squadron bestonden de contacten en aan hen werden dan ook de marechausse-eediensten verleend. Met de basiscommandant werden namens de squadroncommandant uiteindelijk alle afspraken gemaakt over inzet en huisvesting van de liaison voor dit squadron.

CNA was als het ware een autonoom dorp. De Amerikaanse militairen en hun gezinnen woonden meestal in de wijk Apollo in Soesterberg waarbij later de wijken Gemini en Mercury kwamen. Deze hadden door hun bouw en voorzieningen - elk huis had een grote bbq in de tuin - een typisch Amerikaanse uitstraling. Op enig moment waren de rijks- en gemeentepolitie kind aan huis en werd de KMar nergens meer in gekend. Ondanks dat vanuit de Brigade Soesterberg al veel goodwill was gekweekt. Een liaison van de Marechaussee met een bureau in CNA zou heel veel zaken kunnen veranderen. De nodige achterdocht en scepsis hierover beheerste echter het Amerikaanse denken van hoog tot laag. In mei 1983 werd in het gebouw van de SP eindelijk een liaison van de Marechaussee gestationeerd.

Opperwachtmeester Louis van den Hoek van de Brigade Soesterberg had de eer om als eerste liaison voor een proef van

Eerste KMar-liasion, ow Louis van den Hoek

Soesterberg, headquarters 32nd TFS

Soesterberg, ZULU-hangaar, F-15's voor 'quick reaction intercept alert'

twee maanden daaraan invulling te geven om vervolgens de verdere uitbouw te realiseren. Alle Amerikaanse protocollen, voorschriften en orders werden bekeken en bestudeerd. Niet alles was overeenkomstig de gesloten verdragen tussen Nederland en de VS uitvoerbaar en er moest nog veel door regelgeving nader worden geregeld. Direct van belang was, dat duidelijk moest worden gemaakt dat de SP niet kon optreden als politie in de woonwijk Apollo, en later Gemini en Mercury. Ze patrouilleerden daar in grote witte Amerikaanse politieauto's en waren gewapend. Door de Soesterbergse bevolking werden ze aangezien als 'gewapende cowboys'. De SP haalde zelf ook deserteurs op bij het consulaat in Amsterdam. Dit leidde tot vragen van de gemeentepolitie en uiteindelijk tot Kamervragen. Dit kon zo niet langer!

Bij de SP werkte ook een Nederlandse tolk/vertaler die alle bijzonderheden over Amerikaanse militairen, die in Nederland betrokken waren bij een strafbaar feit, moest rapporteren. Meestal kwam hij tijdens het onderzoek of vlak daarna 'op het net' bij de brigade die het onderzoek instelde. Hij was in den lande bekend als 'Mr. Jahn speaking'. Velen zullen zich hem herinneren!

Voor de Marechaussee waren naast de SP ook andere onderdelen van 32nd TFS van belang. 'Legal Office' onderhield – als het ware de spin in het web – de contacten met het Nederlandse OM en beoordeelde hoe het met de jurisdictie van ingezonden processen-verbaal contra Amerikaanse militairen en partners/gezinsleden was gesteld. 'Office Special Investigation' was belast met onderzoeken, contra-inlichtingen, screening en veiligheidsonderzoeken en 'Vehicle Registration' deed de registratie van privé voertuigen van Amerikaanse militairen. 'Weaponregistration' was belast met de registratie van (soms in grote aantallen) ingevoerde privévuurwapens van Amerikaanse militairen. Bij deze bureaus was altijd wel een tolk/vertaler werkzaam die iets van de Marechaussee wilde weten. De bureaus maakten ook zelfstandig hun rapportages op voor de commandant die dan maatregelen nam vaak in strijd met de Nederlandse wetgeving (die uiteraard onverminderd van toepassing was). Veel commandanten van 32nd TFS waren gewend aan regels of orders die van kracht waren in de VS, Duitsland en andere landen waar Amerikaanse militairen gelegerd waren. Daar hadden zij meer bevoegdheden dan in Nederland. Duidelijk werd dat er flink gestroomlijnd

Amerikaanse wijk

moest worden en veel besprekingen waren nodig om het Nederlandse beleid duidelijk te maken. Hierbij was een schone taak weggelegd voor de eerste KMar-liaison en Louis van den Hoek moest spitsroeden lopen! Secuur, deskundig, bescheiden maar steeds punctueel bij het nakomen van zijn afspraken en overtuigd van het belang van de liaisonfunctie deed hij er alles aan om de KMar-missie te doen slagen. Daarbij werd vooral goed samengewerkt met 'Legal Office'. Uiteindelijk werden goede afspraken gemaakt over de dagelijkse gang van zaken.

Nieuwe liaisons

Louis van den Hoek, werd in 1986 opgevolgd door opperwachtmeester Adri van Eck. Al snel bleek dat uitbreiding noodzakelijk was en in 1987 werd marechasseuse der 1e klasse, later wachmeester, Hendrik Jan van de Kolk als toegevoegd liaison aangesteld. Hendrik Jan werd ook tewerkgesteld bij de afdeling 'Vehicle Registration' bij bureau 'Pass & ID'. Later werden aan dit bureau ook de wachmeesters Pauline van Assenderp-Hoek, Jolanda Hamstra en ook de dienstplichtig marechasseuse Mark van Karsbergen toegevoegd. Alle ongeveer 2500 privé-voertuigen van Amerikaanse militairen en burgers, waarvoor geen wegenbelasting verschuldigd was en met bonnen belastingvrij kon worden getankt, moesten worden geregistreerd. Bovendien werd ook de voertuigregistratie gedaan van het Amerikaanse burgers en militairen van de POM-sites in 't Harde, Coevorden, Ter Apel en enkele eenheden in Zuid-Limburg die niet onder AFCENT vielen. Veel contact was er met de Nederlandse douane en RDW ter verkrijging van een BN- of GN-kenteken uit de 9000-serie. Voor de wapenregistratie waarmee dit personeel ook was belast, was er veel contact met de afdelingen bijzondere wetten van de omliggende politiekorpsen. Het bureau 'Pass & ID'

1994, Soesterberg, aangepast ingangsbord na vertrek van 32nd TFS

werd gerund door zowel de KMar als de SP. Daarbij was sprake van een goede samenwerking.

Uitbreiding taken

Door uitbreiding van het takenpakket werd in 1986 ook een wijkteam operationeel. Dit wijkteam bestond uit de opperwachtmeester Ton de Widt, wachmeester der 1e klasse Gerrit van de Wetering en de marechasseuses Trudi Ferwerda, Leo Verhaar en Bert Sandberg. Het wijkteam zorgde voor de presentie op de basis en in de Amerikaanse woonwijken. Zij bemiddelden in burenruzies, echtelijke twisten maar waren ook prominent aanwezig bij feestelijkheden zoals Halloween en Independanceday. Er werd voorlichting gegeven over acties van de Nederlandse politie zoals autogordels, alsook voorlichting op het gebied van drugs. Dit laatste werd ook door Hendrik Jan van de Kolk verzorgd op de Amerikaanse televisie- en radiozender American Forces Network.

In 1987 werden de liaisons Adri en Hendrik Jan ingeschakeld bij een door de recherche van het District KMar Utrecht uitgevoerd moordonderzoek. Een Amerikaanse militair had in Amersfoort zijn vrouw vermoord, het stoffelijk overschot in stukken gesneden en gedumpt bij Monnickendam. Zij waren nauw betrokken bij het onderzoek tot het geheel was afgerond. Daarna volgde nog een lange periode van intermediair zijn tussen Legal Office en de Nederlandse justitie. Uiteindelijk mochten de Amerikanen hem berechten met de toezegging dat geen doodstraf zou worden opgelegd. Er volgde een veroordeling van 48 jaar gevangenisstraf.

In 1989 werd Adri van Eck overgeplaatst en tot de sluiting van CNA werden achtereenvolgens de opperwachtmeesters Cees Vos en Joop van Dijk als liaisons aangesteld.

Policeday

Ieder jaar werd er in CNA een zogenaamde policeday gehouden. Daarvoor werden door de Amerikanen onder andere politie en KMar-eenheden uitgenodigd waarmee (nauw) werd samengewerkt. Kosten noch moeite werden gespaard om de genodigden een feestelijke dag te bezorgen. De SP demonstreerde hun werk, het moderne materieel werd getoond en er kon worden geschoten met moderne wapens. Uiteraard werd er ook op Amerikaanse wijze uitgebreid gebarbecued!

Koninklijk

Het 32 TFS of 'The Queens' zoals ze zichzelf noemden, had een zeer goede reputatie binnen de NAVO en Nederland. In 1959 ontving het squadron het predicaat 'Koninklijk' en mocht vanaf dat moment de kroon en de krans van de Nederlandse Koninklijke familie (het Huis van Oranje) aan het embleem van het squadron worden toegevoegd. Een hele eer en het illustreerde de nauwe banden met de Koninklijke Luchtmacht en Nederland. Het embleem van 32nd TFS, de 'Wolfhound', werd tijdens de Tweede Wereldoorlog ontworpen door Walt Disney en mocht dit met de Koninklijke onderscheiding als enige eenheid binnen de USAF voeren. Op CNA liep ook een heuse Ierse wolfshond (Gomer) rond als mascotte, die bij alle ceremonies aanwezig was.

Vertrek 32 TFS

De val van de Muur en de ineenstorting van het Oostblok betekende het einde van de Koude Oorlog. Dit had vergaande consequenties voor de militaire organisatie zoals het vertrek van de Amerikanen in 1994 maar ook de uiteindelijke ontruiming van vliegbasis Soesterberg.

Dit artikel kwam tot stand met medewerking van kolonel b.d. Stan Klijnhout, kapitein b.d. Louis van den Hoek en voormalig wachmeester der 1e klasse Hendrik Jan van de Kolk. Als bron werd ook de website www.vliegbasis-soesterberg.nl geraadpleegd.

Militaire politiedienst te velde

In het Militair Rechelijk Tijdschrift (jaargang 2014, pag 61 en volgende) heeft Willem Faber een artikel geschreven over de procedurele nasleep van het besluit tot militair ingrijpen in Nederlands-Indië. In Marechaussee Contact 2014-2 hebben we het eerste deel van dit artikel opgenomen en nu het tweede deel. Uit beide artikelen blijkt duidelijk hoe vaak men tijdens deze missie werd geconfronteerd met situaties die nergens aansloten op de opleiding: improvisatie dus.

Deel 2 | Door: Willem Faber

Tijdens de eerste politionele actie trok mijn marechaussepeloton mee met de stoottroepen van Tasikmalaya naar Garoet. Grotendeels te voet omdat de bruggen waren vernield en dientengevolge gemotoriseerde eenheden moesten omrijden om van de andere kant, via Bandoeng, Garoet te bereiken. De voettocht nam een paar dagen in beslag waarbij we uit de lucht van voedsel werden voorzien. Maar Garoet werd ten slotte zonder problemen bereikt. Daar werden we nu niet bepaald enthousiast ontvangen. De bevolking was de bergen in gevlucht op een aantal Chinezen na. Het beroemde Namplanghotel en het politiebureau stonden in lichterlaaie en brandden geheel uit want een brandweer was er niet. Verder waren alle winkels en eetgelegenheden gesloten. Een enigszins dode stad dus.

Garoet mag dan als toeristenoord een heerlijk klimaat hebben, een stad zonder leven is nu niet bepaald een omge-

ving waar vertier is te vinden voor de vele militairen die daar enige tijd gelegerd zijn. De vraag was dus: hoe krijgen we weer wat leven in de stad? Een officier van de stoottroepen was belast met de economische vraagstukken. Met hem hebben we met de Chinese vereniging overlegd en duidelijk gemaakt dat de winkels de volgende dag

om 9.00 uur open moesten zijn. Aan die oproep werd gehoor gegeven maar om tien over negen waren de winkels weer gesloten. Inderdaad, er was niets gezegd over de sluitingstijd hetgeen aanleiding was om te bepalen dat de dag daarop de openingstijden van 9.00-12.00 uur en van 14.00-18.00 uur moesten zijn. Ook daar probeerden de winkeliers onderuit te komen door voor de winkel een tafeltje te zetten met daarop slechts een paar artikelen voor de verkoop. Men had zogenaamd geen groter aanbod.

Nader overleg wees uit dat de pijn ergens anders zat. Men wilde eigenlijk de winkels pas openstellen wanneer meer zekerheid bestond over de te vragen prijzen. Daarvoor was in hun opvatting contact nodig met Bandoeng en dat kon nog wel enige tijd duren. We wilden daarop niet wachten en stelden voor een prijslijst samen te stellen met vaste prijzen voor de meest gangbare artikelen, zoals sigaretten, tandpasta. Voor andere, minder nood-

Garoet-huis

zakelijke artikelen konden de winkeliers zelf de prijs bepalen. Aldus werd overeengekomen. En vanzelfsprekend geen tafeltjes meer maar de winkels en eetgelegenheden open. Aan ons natuurlijk de taak om op het nakomen van deze afspraken toe te zien.

Het duurde niet heel lang of de eerste klachten kwamen binnen. Het ging daarbij voornamelijk over sigaretten waarvoor de prijs per pakje was vastgesteld op 2,5 roepia en waarvoor desondanks 4 roepia moest worden betaald. Desgevraagd vertelden de militairen in welke zaak te veel in rekening werd gebracht en dat de voorraad onder de toonbank lag. Wij daarheen. Wij vroegen de aanwezige militairen wie 4 roepia voor een pakje sigaretten had betaald en vroegen de winkelier hen 1,5 roepia terug te betalen. Daarna hebben we de overige voor verkoop aanwezige sigaretten voor de vastgestelde prijs aangeboden. De voorraad was toen snel uitverkocht. De eigenaar bedankte ons bij vertrek vriendelijk maar dat zal wel niet echt gemeend zijn.

Hoewel dit voorval in zo'n kleine plaats met een gesloten Chinese gemeenschap snel genoeg bekend zal zijn geweest kregen we toch weer klachten, dit keer over een ander bedrijf. Daar waren bij onze komst zogenaamd geen sigaretten en wist men van de prins geen kwaad maar na enig zoeken bleek

de winkelier snel een paar sloffen in de stortbak van de wc te hebben gegooid, vermoedelijk wetende dat daarin geen water stond. Hier was dus duidelijk een poging gedaan om zich aan de afspraken te onttrekken. Om een voorbeeld te stellen hebben we de winkel gesloten en bepaald dat deze enige dagen gesloten moest blijven. Een strafmaatregel die uitsluitend kon worden gebaseerd op de feitelijke omstandigheden en de plaatselijke situatie waar iedere vorm van burgerlijk bestuur ontbrak. Al spoedig bleek echter dat de afspraken voor de economie van Garoet zo slecht nog niet waren. Klaarblijkelijk ontdekten dat de militairen hun toch echt niet zo riante soldij wel bij de plaatselijke middenstand wilden uitgeven en was de dreiging van sluiting voldoende om daarvan te profiteren zonder al te veel problemen te maken.

De rust in de stad en het feit dat de inwoners van de Nederlandse militairen niets te duchten hadden zullen voor de gevluchte bevolking aanleiding zijn geweest om terug te keren. Als eerste bewoners die zich lieten zien keerde een aantal vrouwen van lichte zeden terug. Misschien goed voor de economie maar met een risico voor de gezondheid en daarmee voor de paraatheid van de militairen. We hebben toen besloten deze dames op te pakken en naar het plaatselijke ziekenhuis te brengen. Aldaar hebben artsen de dames onderzocht op soa's. Aanvankelijk wa-

ren deze vrouwen vanzelfsprekend nogal gepikeerd over hun 'arrestatie' maar achteraf realiseerden zij zich dat het misschien wel een aanbeveling was om bij de uitoefening van hun vak te kunnen zeggen dat zij waren 'goedgekeurd', ook al was dit natuurlijk maar van tijdelijke betekenis.

Een nagenoeg verlaten stad, zoals we Garoet aantroffen bij het binnentrekken tijdens de eerste politionele actie, biedt niet alleen een wat troosteloze aanblik, het kent ook vele verlaten huizen die onbeschermd zijn. Van die omstandigheden maakten twee Chinese bewoners misbruik. Zij werden op heterdaad betrapt bij het stelen van spiegels uit onbewoonde huizen. Er waren echter geen justitiële autoriteiten ter plaatse en ook het burgerbestuur ontbrak. Daarom maar telefonisch contact opgenomen met de auditeur-militair in Bandoeng. De reactie was even verrassend als onbevredigend: los het daar zelf maar op.

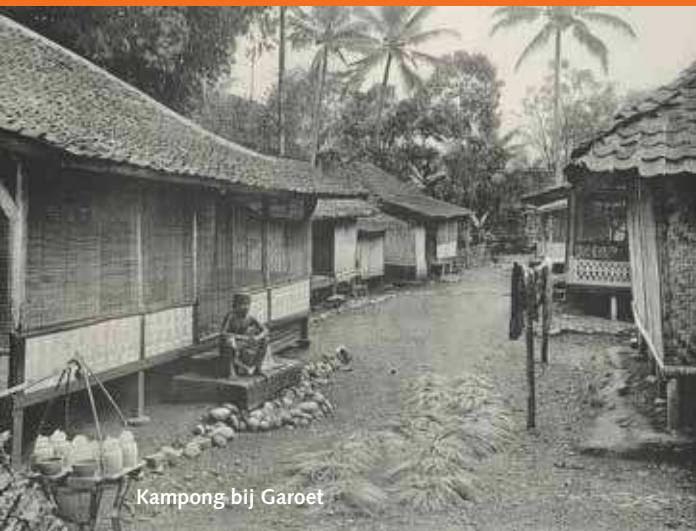
Bewijstechnisch was er geen probleem: heterdaad en het werd door de daders niet ontkend. Niets doen was geen optie; er was immers sprake van plundering en dan is toch wel het minste te laten blijken dat zoiets niet door de vingers wordt gezien. Dan maar zelf afhandelen: veertien dagen gevangenisstraf. Weliswaar was dit in strijd met alle beginselen van een rechtstaat maar wanneer de normale wegen zijn afgesloten en het gezien de uitzonderlijke omstandigheden gewenst is te laten weten dat niet kan worden geduld lijkt het desondanks niet onverantwoord.

Aangezien de marechaussee het toezicht op de gevangenis had was het eenvoudig om de straf meteen maar ten uitvoer te leggen. Daarover had de Chinese vereniging een andere mening. Hoewel men tegen de straf geen bezwaar had kwam men met het voorstel om de tenuitvoerlegging van de straf in 'eigen beheer' te verzorgen zonder overigens te laten weten hoe men zich dat voorstelde. Het leek mij echter niet zo'n goed idee en de beide daders hebben inderdaad veertien dagen in de gevangenis doorgebracht.

Garoet, juli 1947. Oefening personeel 4 MP I, voorafgaand aan de 1e politionele actie

Kampong bij Garoet

De gevangenis was niet alleen voor gestraften. Integendeel zelfs, het was hoofdzakelijk bewoond door krijgsgevangenen. Daarvoor was het eigenlijk niet ingericht. Het voldeed niet alleen geenszins aan de internationale eisen maar was bovendien te klein zodat te veel personen één cel moesten delen. Daarnaast werd ook ruimte gebruikt voor Nederlandse militairen aan wie streng arrest was opgelegd of die in voorlopige hechtenis zaten. Op een gegeven moment waren er zelfs twee Japanse militairen in afwachting van hun transport naar Japan. Ondanks de primitieve omstandigheden heb ik geen problemen meegemaakt; er werd ook niet geklaagd. Om inzicht te krijgen in de samenstelling van de gevangenisbevolking zijn de krijgsgevangenen bij proces-verbaal gehoord over hun achtergrond. Dat geschiedde met behulp van een gevangen genomen officier van de administratie van de TNI (Tentara Nasional Indonesia) als tolk. Opvallend was hoeveel aangaven (slechts) de functie van kok te hebben vervuld.

Het gebruik maken van de diensten van gevangenen had stellig een zeker risico maar dat gold nog veel meer voor degenen die als gids of huishoudelijk personeel voor het Nederlandse leger werkzaam waren. Mogelijkheden om te screenen bestonden nauwelijks. Toen enigen zoals gebruikelijk onder begeleiding van marechaussees een bezoek brachten aan het ziekenhuis voor controle op geslachtsziekten zag een van hen kans aan de aandacht van de begeleiders te ontsnappen. Onmiddellijk daarna werd door ons een poging gedaan hem te achterhalen, maar tever-

geefs. Dit ondanks het feit dat de aanwijzingen van een gevangen onderofficier van de Polisi Militer Indonesia, een 'vijandelijke' collega dus, het mogelijk maakten een flink gebied te doorzoeken. Achteraf moest worden vastgesteld dat de vluchteling een officier van het Indonesische leger was, terwijl hij als een betrouwbare gids bekend stond. Op zich lag het voor de hand dat de Koninklijke Landmacht wegens gebrekkige kennis van de taal en het land gebruik maakte van de diensten van de bevolking. Anderzijds gaf dit voor het Indonesische leger de gelegenheid om eigen mensen in te schakelen ter verkrijging van inlichtingen over eventuele militaire acties. Voor mij staat vast dat die inlichtingenbron goed werkte. Bij verschillende acties waaraan ook steeds enigen van ons peloton deelnamen, leek het alsof men al vooraf op de hoogte was over de plannen.

In een geval was een bepaalde kampong het beoogde doel waartoe als verrassingselement gezorgd moest worden vóór zonsopgang ter plaatse te zijn. Het bleek dat een zijweg bij die kampong aan het oog was onttrokken doordat er een huisje was geplaatst. Hierdoor werd de juiste plaats gemist hetgeen eerst veel verderop werd ontdekt. Toen was het te laat en konden we onverrichterzake terugkeren. In een ander geval bereikten we een kampong die wegens de vermeende aanwezigheid van een TNI-eenheid door onze luchtmacht was beschoten. Ter plaatse aangekomen bleek dat uitsluitend burgerbewoners waren gedood en dat volgens de overleven-

den de TNI-eenheid de dag tevoren was vertrokken.

In weer een ander geval was besloten om in afwijking van wat gebruikelijk was een gemotoriseerde actie te ondernemen. Toen de eenheden zich verzamelden bleek dat de gekozen weg over lange afstand met bomen onbegaanbaar was gemaakt. Het zag ernaar uit dat die bomen pas de nacht tevoren waren gekapt en dat gezien de grote hoeveelheid bomen een en ander goed was georganiseerd. Er werd nog wel een poging gedaan om met brencarriers boom voor boom weg te trekken maar dat bleek wegens de grote hoeveelheid en de tijd die daarmee was gemoeid onbegonnen werk. De actie werd afgeblazen.

Het kan natuurlijk allemaal toeval zijn geweest maar dan toch wel een beetje veel. Bovendien kwamen we op een gegeven ogenblik te horen dat er een dagboek van de staf van de Siliwangidivisie was aangetroffen en dat daaruit zou blijken dat men goed van de plannen van het Nederlandse leger op de hoogte was. Helaas heb ik dat nooit kunnen verifiëren omdat het dagboek onmiddellijk naar het hoofdkwartier in Batavia was gezonden. Er heeft dan ook ter plaatse geen nader onderzoek kunnen plaats vinden, daargelaten of dit iets zou hebben opgeleverd.

Uit deze voorbeelden blijkt dat de marechaussee in het voormalige Nederlands-Indië nogal eens werd geconfronteerd met situaties waarvan men zich bij de opleiding nauwelijks een voorstelling had kunnen maken en uit de losse pols zelf maatregelen heeft genomen die niet bepaald waren gebaseerd op wettelijke of andere voorschriften.

Hoe verder in Breda 1942-1943?

Deel 11 | Door: Willem Geense

Naar opa en oma in Klaaswaal

'Het schooljaar september 1942 - augustus 1943 was niet mijn beste schooljaar. Begin juni 1943 gingen mijn zus en ik naar onze grootouders in Klaaswaal, omdat mijn moeder met het kleine inkomen niet kon rondkomen. Wij gingen ook daar naar de Christelijke Dorpsschool en zaten samen in de gemengde 5e/6e klas. Al gauw kreeg ik zes weken "landbouwverlof" en ging mijn opa helpen op het land. Dat was onkruid wieden, aardappelen rooien en het gemaaide graan op schoven zetten. Later helpen bij de dorsmachine. Wij kregen geen zomervakantie. Eind september kwamen wij weer terug.'

'Door ziekte, vaak keelontsteking, uiteindelijk geopereerd waarbij de keel - en neusamandelen werden weggehaald. Na de operatie moest ik een nacht in het ziekenhuis blijven. Ik lag op een veel te klein kinderbedje op de gang en ik herinner mij dat het avondbezoek met een boogje om mij heen liep. Mijn kussen lag vol bloed en met een groot verband om mijn keel waarin een zakje met ijs zat, zag ik er blijkbaar

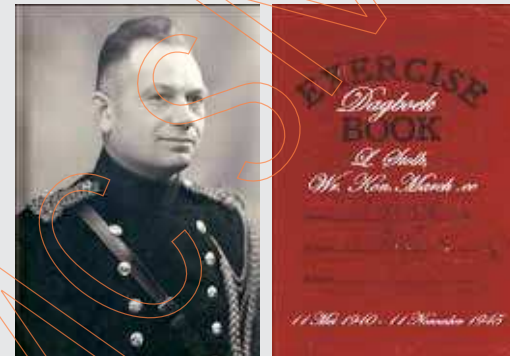
niet al te fris uit. De heer Van Mastrigt en mijn moeder kwamen even langs. Ik kon niet praten en had veel pijn. Daarna kregen Nico en ik kinkhoest en mochten wij zes weken niet naar school. Wij waren veel buiten.'

'In deze periode werd door de gemeentereiniging in onze buurt de straatputjes schoongemaakt. Uit een van de putjes (ik dacht in de Sikkelstraat) kwam er een niet helemaal compleet pistool tevoorschijn. Iedereen stond verbouwe-reerd te kijken. Ik raapte het op en heb het mee naar huis genomen. Tot ver na de oorlog behoorde het tot mijn oorlogsverzameling. Waar het later gebleven is, weet ik niet.'

'Tijdens de wintermaanden was het mijn taak om de grote kachel die in de klas stond van cokes te voorzien en de as af te voeren. Ik was nogal groot en stevig voor mijn leeftijd en vond werken leuker dan leren.'

Onder vuur in een Duits sloepje

'Op weg naar school passeerden wij tussen de Wilhelminasingel en de Chasseesingel een houten bruggetje alleen voor voetgangers en fietsers. Dit bruggetje lag tegenover de ingang van het Diaconessen Ziekenhuis en aan dit bruggetje had de Kriegsmarine een mooi overnaads houten sloepje afge-meerd. Alles wat met water en schepen te maken had, had mijn interesse. Ik ging regelmatig naar de haven bij het station om naar de binnenvaartschepen te kijken. Op een middag zijn mijn broer Nico en ik via de pijler naar het sloepje geklommen en hebben dit los-gemaakt. Gedeeltelijk met de stroom mee voeren wij richting de gevangenis. Toen wij ongeveer op de hoogte waren van de watertoren kwam er aan de kant van de Chasseesingel een Duitse soldaat aanhollen. Wij roeiden met een plankje (er waren geen riemen aan boord) naar de kant van de Wilhelminasingel maar ook daar zagen wij een

Korte terugblik op deel 10

Deze serie artikelen is gebaseerd op het oorlogsdagboek van wachmeester Leendert Stolk, in mei 1940 geplaatst bij de Brigade Princenhage (Breda) en dat van zijn zoon Adriaan. In deel 10 keerden we terug naar Engeland om te zien wat er in de eerste zes maanden van het oorlogsjaar 1941 bij het marechaussee personeel gebeurde. Het is eigenlijk niet zo spectaculair te noemen: veel gedachten (en brieven) gaan uit naar het gezin in Nederland en verder zijn er bijeenkomsten, reisjes en kerkdiensten. Het nieuws over de Duitse inval in Rusland brengt hoop dat dit het begin van het einde zal worden. Over zijn verblijf in Engeland in de oorlogsjaren 1942-1943 heeft wachmeester Stolk niet zo veel interessants te melden en daarom keren we nog eens terug naar zoon Adriaan die in deze periode in Breda wel het nodige heeft meegemaakt.

Duitse soldaat lopen. Deze was dichterbij dus wij weer terug naar de kant van de Chasseesingel. Toen werd er geschoten. Wie van de twee geschoten had, weet ik niet. Ik denk dat ze met losse flodders geschoten hebben, want ik hoorde geen kogels fluiten. Wij zijn toch aan de kant van de Wilhelminasingel van boord gegaan en renden door de bosjes van het plantsoen naar huis. Ik ben een aantal weken via een omweg naar school gegaan daar ik niet langs de wacht van de Chasseekazerne durfde te lopen.'

Geallieerde vliegtuigen

's Nachts hoorde je de Engelse bommenwerpers overvliegen en het geschut dat in de buurt van het vliegveld Gilze-Rijen stond opgesteld beschoot deze toestellen. Overdag vlogen de Amerikanen hoog over en bij mooi helder weer kon je ze ook zien blinken in de

Breda, ziekenhuis Ignatius in oorlogstijd

zon. In de wintermaanden herkende je ze aan de condensstrepen. Ze vlogen in groepen over. Tussen de vliegtuigen zag je de wolkjes van de exploderende granaten. Op een middag werd er een geraakt. Wij zagen het toestel als een dwarrelend blad naar beneden komen. Met spanning keken wij of er parachutes te zien waren. Een vlieger werd gevangen genomen en door een paar Duitsers door de Molengrachtstraat afgevoerd.'

'Het toestel kwam in de buurt van Bavel terecht. Met een aantal vrienden erop af. Wij vonden het toestel maar Duitse soldaten waren erbij en deze hielden ons op afstand. Wij zagen dat het een B-17 was. Natuurlijk gingen wij naar stukjes van het vliegtuig zoeken en vonden een paar honderd meter van het wrak een mitrailleur. Wij waren met een man of vier. Wij bonden de mitrailleur op een fiets en legde er mijn jas overheen. Wij op weg. Bij het passeren van een boerderij vroeg de boer wat wij daar hadden. Bij het zien van de mitrailleur vond hij het beter niet verder te gaan met onze oorlogsbuit. Laat maar hier was zijn verstandig advies, verderop staan een paar Duitsers.'

'De winters waren streng tot zeer streng. Wij kregen vaak ijsvrij omdat er niet voldoende brandstof was om de klassen te verwarmen.'

Voedsel wordt schaars

'In de loop van de oorlogsjaren werd het voor mijn moeder steeds moeilijker om financieel rond te komen. Het maandsalaris bedroeg fl. 75,00 waarvan eerst fl. 37,50 huishuur per maand moest worden betaald. Met vier kinderen was dat geen vetpot. Met hulp van de familie, mijn moeder had totaal dertien broers en zusters en mijn vader had drie broers en een zus waarvan broer Gerrit ook in Engeland zat. De meesten woonden in de Hoekse Waard en waren werkzaam in de landbouw.

Per toerbeurt zonden zij een voedselpakket naar ons. Tot eind 1943 ging dit goed.

'Om de zorgen te verlichten zijn mijn zus Corrie en ik naar Klaaswaal verhuisd. Mijn zus woonde bij opa en oma Van der Pol en ik bij ome Janus van der Pol en tante Willy, en ook bij oom Piet Stolk. Deze oom Piet was timmerman en had voor de eigenteelt tabak een snijmachinetje ontworpen en wist voor de fietsen van oude autobanden met behulp van een houten frame bruikbare fietsbanden te maken. Aan de fabricage had hij een dagtaak en ik mocht hem helpen. De beide zoons van oom Piet en tante Aagt waren naar Duitsland afgevoerd en kwamen beiden na de oorlog heelhuids thuis.'

'Via het Rode Kruis in Portugal zond mijn vader ook voedselpakketten waarin zuidvruchten en blikjes sardientjes zaten. Deze blikjes waren voor ons een uitstekend ruilmiddel. In 1944 werd het verzenden van de pakketten steeds moeilijker. Toen werden de ondergrondse en de kerken actief en boden hulp. Ik herinner me een keer dat wij bij het avondeten niets of bijna niets te eten hadden. Mijn moeder, een zeer gelovige vrouw, ging zoals toen gebruikelijk was voor in gebed om een zegen te vragen voor het avondeten, dat er niet was. Zij had nog geen amen ge-

zegd of daar ging de bel. Ik ging kijken wie er was. Er was niemand meer te zien maar er stond een grote mand met eten voor de deur. Iedereen blij met deze "wonderbaarlijke spijziging".'

'Op onregelmatige tijden kwam er een kleine oudere heer langs. Dan hadden wij volop voedselbonnen. Zonder geld kon je deze bonnen niet verzilveren. Waarschijnlijk kregen wij ook geld langs deze weg. Ik heb dit nooit gezien. Van deze heer wisten wij niets en mochten wij ook niets weten. Hij was altijd in het zwart gekleed. Volgens Ed Ceton handelde deze heer in opdracht van de Barones van Breda. Hij kan zich deze man ook herinneren deelde hij mij kortgeleden (maart 2011) mede.'

'Ook onze huisbaas de heer Radix van de sigarenfabriek incasseerde de huur niet meer. Na de oorlog kon mijn vader dit wel betalen. Voor de heer Radix heb ik een aantal weken de konijnen verzorgd. Met een sikkel grasmaaien langs de sloten in de buurt. Bijna iedereen had een hok met konijnen als bijvoeding. Om een zakcentje te verdienen hielp ik de krantenman en de melkboer. Bij de krantenman verdiende ik een dubbeltje per dag plus fooi op zaterdag bij het ophalen van het weekabonnement.'

(wordt vervolgd)

10 jaar Historisch Depôt Koninklijke Marechaussee

I Door: Bart van Es

Het Historisch Depôt KMar richt al zo'n tien jaar brigades anno jaren 30 in. In 1940 waren er in Nederland 179 marechausseebrigades, veelal bestaand uit zo'n vijf tot acht man te paard of te voet.

Deze historische brigades worden ingericht op plaatsen zoals de Willem III-kazerne in Apeldoorn, op voormalig Camp New-Amsterdam bij de BSB, het Marechausseemuseum in Buren of op een historisch station zoals bijvoorbeeld enkele jaren geleden in Simpelveld. Doel daarvan is dat wij aan marechaussees en publiek kunnen uitleggen en laten zien, hoe een brigade er vóór de Tweede Wereldoorlog uitzag, bemand werd en werkte. De grote en warme belangstelling die wij daarbij steeds ervaren, motiveert ons hiermee door te gaan en waar mogelijk te perfectioneren.

Inmiddels werden wijzelf steeds nieuwsgieriger naar het functioneren van de huidige, meer dan twintig grote brigades. Via kapitein Tattersall (OTCK-Mar) werd ik voorgesteld aan de brigade-adjutant Lourens Worst van de Brigade Veluwe. Deze stond positief tegenover ons verzoek om een werkbezoek aan zijn brigade te brengen. Daarnaast bleek hij in de jaren tachtig (dus

inwonend) bij de Brigade Bussum gewerkt te hebben. Dat kwam goed uit omdat de historie van deze brigade juist onderwerp van studie was van wachtmeester Jan Bruggink van het Historisch Depôt.

Nadat ook commandant Brigade Veluwe, majoor Mark de Graaf, direct positief reageerde op onze belangstelling, konden wij op 13 december met een delegatie van zeven man (in jaren 30 tenue) een bezoek brengen aan zijn brigade in Apeldoorn. Na een kort welkom door de brigadecommandant mocht ik voor het brigadepersoneel het marechausseetenue 1935 demonstre-

ren. Te paard waren de kolbak en sabel favoriet. Marechaussees te voet droegen liever de kepie en klewang. Beenkappen (in plaats van laarzen) werden ooit uit leerschaarste ingevoerd waarbij de marechaussee zelf voor schoenen moest zorgen. En omdat de inwonende wachtmeesters en marechaussees dag en nacht beschikbaar waren en zij hun zware, met paardenhaar gevulde, jasjes bijna continu droegen, mochten zij (rekening man!) zelf een lichter, prettig dragend huisjasje (zonder nestel) laten maken.

Na deze uniformpresentatie nam wachtmeester Jan Bruggink ons mee naar een werkdag in 1930 op de Brigade Bussum. Die brigade bestond uit zes man en inwonend met achter de brigade stallen met voor ieder een paard. 's Morgens, 's middags, 's avonds en 's nachts werden er patrouilles uitgevoerd van ongeveer drie tot vier uur door een groot verzorgingsgebied. Naast (zeg maar boven) veldwachters, gemeente- en rijksveldwacht verrichtte de KMar (naast toezicht op militairen, beveiliging Koninklijk Huis en grenscontroles) rijkspolitietaken op het platteland en verleende politiebijstand waar nodig.

Na een prima verzorgde lunch vertelde majoor Mark de Graaf over de werking van de brigades, nu en in de toekomst. De KMar bevindt zich momenteel weer in een grote reorganisatie waarbij een verschuiving plaatsvindt van het gebiedsgebonden naar informatiegestuurd werken. De aansturing zal gaan plaatsvinden vanuit één punt: het Landelijk Tactisch Commando (LTC) in Soesterberg. Duidelijk werd dat er al veel gedaan is, maar ook dat er nog veel te gebeuren staat. Met voldoende support gaat dat de Brigade Veluwe zeker lukken! Het was voor alle betrokken een leerzaam en prettig werkbezoek waarvoor wij de Brigade Veluwe zeer erkentelijk zijn.

Reünie beroepspeloton 67-6 KMar

| Door: Ger Hermeling

Op 8 november 2017 troffen wij elkaar weer op het OTCKMar te Apeldoorn. De eerste kennismaking vond exact vijftig jaar eerder plaats, namelijk op 8 november 1967. Wij vormden toen peloton 67-6 en werden gelegerd in gebouw 22 van het OCKMar. Op de opkomstdag bestond ons peloton uit 68 personen. Tijdens de opleiding zijn er drie afgehaakt.

Op initiatief van Willem van Weelden werd voor de derde keer een reünie voor onze opleiding georganiseerd. 32 collega's hadden gehoor gegeven aan Willems uitnodiging. Ook enkele dames vergezelden hun partner. Na de ontvangst opende Willem de bijeenkomst. Eerst werd stilgestaan bij het overlijden van enkele van onze lichtingsgenoten. Enkele collega's konden door ziekte niet aanwezig zijn; hen werd beterschap toegewenst. Met koffie en gebak wer-

den weer heel wat oude verhalen opgerakeld. Het weerzien van zo veel oude bekenden deed eenieder goed. Voor de groepsfoto verzamelden we ons voor gebouw 22. Vervolgens werden we in twee groepen rondgeleid over het kazerneterrein. De begeleiders waren de heer Fred Klijndijk en kapitein Michiel Tattersall (OTCKMar). Er werd onder andere aandacht besteed aan het Graeme Warrack gebouw (gebouw 24) en het Jeroen Severs gebouw (gebouw 23). De meeste tijd werd doorgebracht in gebouw 55, dat sinds 2014 dienst doet als Landelijk Opleidings- en Kenniscentrum van de KMar. We kregen hier de indruk, dat het Wapen behoorlijk met de tijd was meegegaan. Wat een faciliteiten! Na deze rondleiding kwamen we weer samen in het KEK-gebouw. Met een drankje in de hand werden nog heel wat oude koeien uit de sloot gehaald.

Regelmatig donderde een schaterende lach door het gebouw. Nadat Willem de aanwezigen had bedankt voor hun komst en deelname aan deze reünie werden wij uitgenodigd voor een zeer uitgebreide, uitstekend verzorgde en smakelijke maaltijd, uiteraard was dit een blauwe hap. Daarna was het tijd om huiswaarts te keren. We hebben genoten van een onvergetelijke dag. Er werd afgesproken om elkaar in 2019 weer te ontmoeten. Langs deze weg wil ik Willem van Weelden nogmaals bedanken voor het organiseren van deze reünie, die net zo als de twee voorgaande samenkomsten in Buren, in ons geheugen gegrift zal blijven. Iedereen heeft genoten. Ook een woord van dank aan de heren Klijndijk en Tattersall voor de rondleidingen, alsmede aan het personeel van het KEK-gebouw voor de goede verzorging.

Intervisiebijeenkomst nuldelijnsondersteuning 2017

| Door: Cees van Ingen

Op 28 oktober was er een intervisiebijeenkomst nuldelijnsondersteuning 2017, een jaarlijks (verplicht) samen-zijn, deze keer in het Marechauseemuseum te Buren.

Negen nuldelijnsondersteuners waren aanwezig van SMC, de Vereniging Veteranen en Oud-militairen Korps Militaire Administratie (VVO-MA) en de Nederlandse Unifilvereniging (NUV). De organisatie was in handen van

Tamara Heijster-Mulder (coördinator VVO-MA), Dirk van Harten (coördinator SMC) en Cees van Ingen (coördina-

tor NUV). Agendapunten waren: hulpverlening in combinatie met sociale media en als nuldelijnsondersteuner optreden als mediator bij een conflict tussen vader en zoon, waarbij de vader een Indië-veteraan is.

De overige tijd werd besteed met levendige discussies over de nuldelijnsondersteuning. Rond 14.30 uur sloot de dagvoorzitter deze leerzame bijeenkomst af.

Nieuwe begunstigers

A. Hardenbol

Ber 97-6

N. Jekel

Dpl 92-7

P.N. Kuin

Dpl 88-3

C.G.J.N. Tak

Ber 78-4

UNMEE

P.J. de Vries

Res

DLBE Bereden Brigade

P.M. Wijkhuijs

Ber 72-4

Wij heten de nieuwe begunstigers van harte welkom. In totaal vormen nu 2597 begunstigers, die dienen of gediend hebben bij de Koninklijke Marechaussee, het Korps Politietroepen of het Korps Militaire Politie/Koninklijke Marechaussee (of hun partners) en afkomstig zijn uit alle delen van onze bevolking, een substantiële kring van vrienden rondom de Koninklijke Marechaussee.

Het bestuur

Overleden

P. Bakker

Geboren 8 november 1928

Overleden 9 januari 2018

Dpl Ned.-Indië; 411-BI; 6-GRG;

2 MPIV

P. Benard

Geboren 8 mei 1942

Overleden 7 december 2017

Dpl 61-2

F.J. Berenbroek

Geboren 28 juni 1933

Overleden 4 januari 2018

Dpl 54-3; 4 DMC

J.P. van den Berg

Geboren 16 april 1934

Overleden 5 januari 2017

Dpl 55-5

W.B. Gerritsen

Geboren 26 juni 1939

Overleden 19 september 2017

Dpl 58-5

H.A. Hansen

Geboren 4 juni 1934

Overleden 9 november 2017

Dpl 54-3

J.M.J. Koggel

Geboren 27 maart 1941

Overleden 13 december 2017

Dpl 61-1

C. Moerdijk

Geboren 21 augustus 1926

Overleden 4 december 2017

OVW; ENG

Ned.-Indië; Ber 48-54

A.S. Pekema

Geboren 22 juli 1940

Overleden 15 november 2017

Dpl 60-4

R.J. Schokker

Geboren 8 mei 1960

Overleden 8 december 2017

Dpl 79-1

Mevr. H.A. Sterkenburg-van Kesteren

Overleden 27 december 2017

Weduwe van B.J. Sterkenburg

Dpl 43 DMC; Ned.-Indië; 4MPI

W.A. de Wit

Geboren 4 mei 1925

Overleden 18 januari 2018

Ber 45-1

Bestuur en redactie van de Stichting Marechaussee Contact betuigen de nabestaanden hun medeleven en wensen hen sterkte toe.

SMC

Stichting Marechaussee Contact
Postbus 125, 7590 AC Denekamp
www.marechausseecontact.nl

Voorzitter

Jack Vlaming
voorzitter@marechausseecontact.nl

Vicevoorzitter

Ed Cousin
vice.voorzitter@marechausseecontact.nl

Secretaris

Pier Scholte
Postbus 125, 7590 AC Denekamp
0049-5941999099
alg.secretaris@marechausseecontact.nl
(eveneens adres voor het melden van overlijden van begunstigers)

Penningmeester

Piet van Sprang
0252-674279
penningmeester@marechausseecontact.nl
Bankrekening: NL82 INGB 0003 9121 06 t.n.v.
SMC te Nieuw-Vennep (BIC: INGNL2A)

Begunstigersadministratie en werving

Cor de Boom
Johan Frisoplein 23, 8071 LX Nunspeet
0341-257129
ledensecretaris@marechausseecontact.nl
(inschrijven als begunstiger, wijzigen van (e-mail) adressen e.d.)

Administratie begunstigersbijdragen

Gerrit Sels
0229-471242
begunstigersbijdragen@marechausseecontact.nl
(informatie over en verwerking van begunstigersbijdragen; bankrekening, zie penningmeester)

Reünievereniging Marechaussee Contact (RVMC)

Gerrit Reloe
Hastelweg 275, 5652 CV Eindhoven
06-30989598
reuniecommissie@marechausseecontact.nl
Bankrekening: NL22 INGB 0007 5300 25 t.n.v.
RVMC te Eindhoven
(alleen voor eigen bijdragen bij evenementen)

Veteranen

Frans Meijer
0341-417087
veteranen@marechausseecontact.nl

Coördinator nuldlijjnsondersteuning

Dirk van Harten
Oude Lagezoom 3, 4328 ED Burgh Haamstede
06-38655572 | 0111-720326
dvharten@zeelandnet.nl

Webmaster

Roel Bouwman
webredactie@marechausseecontact.nl

Redacteur e-mailnieuwsbrief

Jack Vlaming
stmarcontact@gmail.com

Stichting Marechaussee Contact

De Stichting Marechaussee Contact (SMC) is een ideële stichting zonder winstoogmerk, op 24 oktober 1977 opgericht te Buren (Gelderland). SMC is aangesloten bij het Veteranen Platform en onderhoudt nauwe banden met o.m. de Koninklijke Marechaussee, het Veteranen Instituut en het Museum der Koninklijke Marechaussee.

De Koninklijke Marechaussee is een militaire politieorganisatie waarin in het verleden het Korps Politietroepen en het Korps Militaire Politie in Nederlands-Indië zijn opgegaan. Zowel beroeps- als dienstplichtig personeel, dat gediend heeft bij de Koninklijke Marechaussee en/of bovengenoemde korpsen, wordt van harte uitgenodigd zich aan te melden als begunstiger van SMC. Uiteraard is actief dienend personeel van de Koninklijke Marechaussee van harte welkom.

Doelen

SMC heeft tot doel het onderhouden of vernieuwen van vriendschappelijke banden tussen hen die in het heden of verleden als militair of burger werkzaam waren of zijn bij de Koninklijke Marechaussee, Korps Militaire Politie/Koninklijke Marechaussee en Korps Politietroepen. Tevens draagt SMC ertoe bij dat belangstelling voor en verbondenheid met de Koninklijke Marechaussee en de nauw daarbij betrokken instellingen levendig wordt gehouden. SMC wordt bij het realiseren van haar doelen ondersteund door ongeveer 2600 begunstigers.

Hoe?

SMC tracht haar doel onder meer te realiseren door het:

- organiseren van contactbijeenkomsten, excursies en reünies
- deelnemen aan herdenkingen
- tonen van onderling medeleven bij lief-en-leedgebeurtenissen
- aandacht schenken aan hoogtijdagen van de Koninklijke Marechaussee
- uitgeven van Marechaussee Contact, zesmaal per jaar
- informeren via de website www.marechausseecontact.nl
- verzenden van een wekelijkse e-mailnieuwsbrief
- ondersteunen van de veteranenzorg binnen de Koninklijke Marechaussee
- beantwoorden van specifieke vragen
- geven van voorlichting

Begunstiger worden?

De jaarlijkse bijdrage is € 15,- voor in Nederland wonende begunstigers en € 20,- voor in het buitenland wonende begunstigers. Bij een aanmelding voor minimaal twee jaar wordt zolang de voorraad strekt als welkomstgeschenk het jubileumboek 'Een krachtig instrument' toegezonden. Aanmelden kan op de website met het aanmeldingsformulier (onder tab bestuur/aanmelden).

Reünievereniging Marechaussee Contact (RVMC)

In het kader van de Raamregeling Reüniefaciliteiten (Ministerie van Defensie 2010) is in 2013, onder de paraplu van SMC, een reünievereniging opgericht. RVMC is opgericht tegen de achtergrond van kostenvergoeding op grond van de Defensie Regeling Reüniefaciliteiten. Elke SMC-begunstiger die veteraan, oorlogs- of dienstslachtoffer of postactief is, wordt automatisch en kosteloos lid van RVMC, tenzij hij of zij hiertegen bezwaar aantekent. Wel of niet lid zijn van RVMC heeft geen enkele consequentie voor de dienstverlening aan SMC-begunstigers.

Nuldlijjnsondersteuning

Het Veteranen Platform, de Samenwerkende Veteranenontmoetingscentra en het Veteranen Instituut namen het initiatief tot het bieden van gestructureerde nuldlijjnsondersteuning aan veteranen, militaire dienstslachtoffers en hun directe relaties. SMC participeert in dit ondersteuningsinitiatief. Het vfonds financiert dit met gelden uit de Nationale Postcode Loterij.

EEN BIJZONDER MUSEUM IN VELE OPZICHTEN

Beleef de wereld van de oudste politieorganisatie van Nederland en onderzoek het verleden, heden en toekomst van de Koninklijke Marechaussee. Leer de taken van de Marechaussee kennen: bewaken & beveiligen, grenspolitie en militaire politie & internationale taken.

Kijk mee over de schouders van de Brigade Speciale Beveiliging en bij de dynamische taken van de Koninklijke Marechaussee op

onze luchthavens. Zie kogelinslagen in een gepantserde autodeur, ervaar de robuustheid van een gepantserd rupsvoertuig en maak een stoere foto zittend op een motor in Marechausseekleding. Waan jezelf een echte Marechaussee door een misdrijf op te lossen (te reserveren evenement).

Het Marechausseemuseum.

Een bijzonder museum in vele opzichten!

Onderzoek & beleef

Meer weten over het museum: www.marechausseemuseum.nl

Weeshuiswal 9 | 4116 BR Buren | T (0344) 571256 | E postbus@marechausseemuseum.nl